

RYNEK METALOWY i MASZYNOWY

NAJOBZERNIEJSZE CZASOPISMO FACHOWE W POLSCE

THE - METAL - AND - MACHINE - MARKET LE MARCHÉ DES MÉTAUX ET DES MACHINES
(WEEKLY) (HEBDOMADAIRE)

DER METALL- UND MASCHINEN-MARKT
(WOCHENBLATT)

PRZEDPŁATA: Kwartalnie 4 1/2 zł. Dla Gdańska
4 1/2 guld. Dla Niemiec 4 1/2 mk.
Dla Ameryki 1 dol. kwart.

Poznań, 17 lutego 1927

SUBSCRIPTION RATES: For 3 months (England) . . . sh 5
" " " (Germany) Gmks. 4.50
" " " (U. S. A.) . Dol. 1.—

ADVERTISING-RATES:

Full page zł. 100.— Half a page zł. 60.— One fourth of
a page zł. 35.— One eighth of a page zł. 20.— One sixteenth
of a page 10.— Advertisements on Cover plus additional fee.
Advertisements from abroad will be calculated according
to special rates.
In special editions the rates are different.

Pozostałe warunki zamieszczone są na ostatniej
stronie tekstowej numeru.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA
POZNAŃ, WIELKA 10 - TEL. 2277

Nr. 7. Poznań — Warszawa — Katowice — Gdańsk

Rok VII.

Treść nr. 7:

Hutnictwo żelazne Polski w roku 1926. — Horoskopy przemysłu maszyn i narzędzi rolniczych w roku 1927. — Handel zagraniczny Polski w r. 1926, Z. G-g. — Rozwój Targów Angielskich w r. 1927. — Koszty handlowe w kalkulacji ogólnej kupca-żelazniaka, Z. G. — Przedsiębiorca prywatny a państwo — jako typy przedsiębiorców. — Biuletyn Oficjalny Targów Wschodnich.

Dział Budowlany i Drzewny: Postulaty polskiego drzewnictwa z uwagi na jego rolę państwowo-twórczą, S. Ulam. — Budować, budować, St. P. — Ożywienie na rynku materiałów budowlanych w Lublinie.

Elektro- i Radjotechnika: Obecne położenie branży radjotechnicznej. — Pierwszy detektor. — Konkurs radiowy w Poznaniu. — Kilka słów o akumulatorach. — Przetargi, submisje i licytacje.

Hutnictwo żelazne Polski w roku 1927.

W zeszycie 5-ym tygodnika „Przemysł i Handel” znajdujemy sprawozdanie z działalności polskich hut żelaznych w r. 1926. Na obszarze całego Państwa przedstawiała się ona następująco (w tonach):

1925 r. — przec. mies	23.214	65.188	48.820	35.925
I półr 1926 r. — przec. mies	21.295	50.636	35.621	31.901
III kwartał 1926 r. — przec. m. s.	27.101	73.886	52.506	35.175
Październik 1926 r.	27.150	81.30	59.417	37.481
Listopad „	32.975 ¹⁾	93.868 ¹⁾	67.480 ¹⁾	38.594 ¹⁾
Grudzień „	39.978 ²⁾	87.377 ²⁾	67.886 ²⁾	38.744 ²⁾

Rok 1926 hutnictwo polskie zamyka wzmocnionym prawie o 80% wytopem stali w stosunku do tego stanu, jaki był w I. połowie tego roku. Mówimy tylko o stali zlewnej dlatego, że po wojnie wytwórczość stalowni powszechnie jest przyjmowana za miarę zatrudnienia przemysłu żelaznego, zużywającego zlewki dla celów przerobczych (w walcowniach, kuźniach, prasowniach, rurkowniach i in.). Przypomnijmy sobie, że w styczniu — lutym r. ub. konjunktury żelaznego rynku Rzplitej były wprost fatalne: niesłychana ilość protestów wekslowych, duży brak gotówki, całkowite niemal wstrzymanie przez Rząd zamówień kolejowych i in. Huty po założeniu syndykatu ogólnokrajowego, co zostało dokonane w grudniu 1925 roku, przechodziły ostre przesilenie gospodarcze. Stopniowo stosunki się poprawiały. Dopiero w III. kwartale r. ub. stan rzeczy w hutach uległ poważnej zmianie; od tego terminu zaczyna się powrót ich do normalnych warunków pracy; liczba robotników wzrasta w przybliżeniu o 20%, wytop stali znacznie więcej, bo o 80%. Pomimo 4-krotnych podwyżek plac (w maju o 4%, w czerwcu o 10%, w październiku o 4% i w grudniu

o 5%) koszta własne zwiększyły się, na szczęście, niezbyt dużo.

Strajk górników w Anglii, który w niemalym stopniu przyczynił się do ożywienia życia gospodarczego na kontynencie europejskim, wywołał w dalszym następstwie brak starego żelastwa zarówno w Polsce, jak zagranicą. W związku ze wzrostem cen tego podstawowego tworzywa hutniczego warunki wytwórcze stalowni o tyle się zmieniły, że — wzorem lat przedwojennych — zaczęto na szeroką skalę posługiwać się surówką, zastępując nią część starego żelastwa. W Polsce metoda powyższa może mieć zastosowanie tylko w pewnych dość wąskich granicach, a to z powodu drożyzny surówki: podczas gdy (w styczniu r. b.) w Niemczech, przy koszcie własnym 1 t. surówki przerobczej 64—66 mk., żelastwo wyborowe (Kernschrott) kalkuluje się w hutach reńsko-westfalskich 62—64 mk., w Polsce przy koszcie własnym surówki zł 160, stare żelastwo I. gatunku f-co wagon huta kosztuje zł 135—140. Stosunek ten istniał w hutach śląskich również przed wojną; surówka była wówczas droższa od starego żelastwa, natomiast w Westfalji chwilami wypadała taniej od tego ostatniego. Nie dziw więc, że usiłowania przemysłu polskiego są skierowane ku utrzymaniu cen żelastwa na możliwie niskim poziomie, co — z drugiej strony — musi być stosowane ogólnie: inaczej bowiem dopływ starego żelastwa do hut ustanie, mianowicie w momencie, gdy zbiórka żelastwa w kraju nie będzie pokrywała związanych z nią wydatków (łącznie z zarobkiem całego szeregu pośredników). Z przyczyn powyższych powstała w grudniu 1926 roku Sp. z ogr. odp. „Centrala Zakupu Żelaza Polskich Hut Żelaznych” (z siedzibą w Warszawie), której działalność obejmuje wszystkie bez wyjątku zakłady Rzplitej.

Przywóz starego żelastwa z zagranicy doszedł w grudniu 1926 roku do rozmiarów wprost rekordowych. Przywóz surówki natomiast zmianom znacznym nie uległ:

¹⁾ Liczba poprawiona.

²⁾ Liczba tymczasowa.

	Przywóz starego żelastwa		Przywóz surówki		Wywóz surówki	
	ton	tys. zł wzłoc.	ton	tys. zł wzłoc.	ton	tys. zł wzłoc.
1925r. — przec. mies.	135.70	6011)	1.168	3031)	143	491)
I półr. 1926 r. — przec. mies.	7 506	286	287	76	1.067	324
III kwartał 1926r. — przec. mies.	13.737	668	442	93	1.857	245
Październik 1926 r.	15 948	7.5	438	100	1.355	123
Listopad	23 472	1.084	565	144	1.875	274
Grudzień	37.425	1.878	433	74	975	86

1) Złotych obiegowych.

Horoskopy przemysłu maszyn i narzędzi rolniczych w roku 1927.

P. W. K. Wierzejski, prezes Związku Fabrykantów Maszyn i Narzędzi Rolniczych, wypowiedział się o widokach przemysłu maszyn i narzędzi rolniczych w roku 1927 w sposób następujący:

W stosunku do lat ubiegłych, — od chwili wprowadzenia stałej waluty, która obniżyła wewnętrzne niedomagania organizmu gospodarczego Polski, rok 1926 w przemyśle maszyn i narzędzi rolniczych wykazał bardzo wydatną poprawę. Sytuacja gospodarcza Polski w 1927 roku zależy, jak wiadomo, od całego szeregu czynników, z których na pierwszym miejscu wymienić należy koniunktury handlowe na rynku międzynarodowym oraz politykę gospodarczą rządu polskiego. Jeśli zaś mówić o przemyśle maszyn i narzędzi rolniczych, to oprócz wymienionych czynników, a przede wszystkim urodzaju, — doniosłą rolę odgrywać również będą sprawy zasadniczych surowców dla produkcji, kredytów oraz możliwości eksportowych.

Ze względu na przemysłowo - rolniczy charakter gospodarki narodowej Polski oraz na znaczenie eksportu ziemiopłodów w naszym bilansie handlowym — sprawa urodzaju w 1927 roku oraz koniunktury handlowej na międzynarodowym rynku zbożowym — ma dla naszego życia gospodarczego decydujące znaczenie. Podkreślić tu jedno należy, że ze strony czynników miarodajnych pod tym względem winno być uczynione wszystko, ażeby z plonów 1927 roku wyciągnąć możliwie maksimum korzyści. A więc szeroka pomoc kredytowa dla rolnictwa oraz ułatwienie zaopatrzenia się w nasiona, nawozy sztuczne, maszyny i narzędzia i t. d. Należy wyrazić życzenie pod adresem czynników rządowych, aby akcja standaryzacji zboża eksportowego szła w bardziej przyspieszonym tempie. Dobre koniunktury dla rolnictwa będą w roku 1927 dobrymi koniunkturami dla przemysłu maszyn i narzędzi rolniczych.

Niezmiernie również doniosłym czynnikiem dla przemysłu maszyn i narzędzi rolniczych jest sprawa surowców podsta-

Liczba czynnych wielkich pieców w grudniu 1926 r. wzrosła o 2 (w hucie „Katarzyna“ i w hucie „Pokoju“). Nadto jedna z hut — zamiast pieca małego — uruchomiła 1½ raza większy (co do wydajności). Dnia 15 stycznia r. b. zapalono wielki piec w Starachowicach. W chwili obecnej wojew. kieleckie ma w stanie czynnym 5 wielkich pieców, wojew. śląskie — 8, razem 13 (na ogólną liczbę zdolnych do natychmiastowego użytku — 24).

Napływ zamówień na wytwory walcownicze jest narazie najzupełniej zadawalający, co — w związku z bliskim rozpoczęciem sezonu budowlanego oraz robót polnych (kiedy zazwyczaj wzrasta ruch w wytwórniach maszyn i narzędzi rolniczych) — upoważnia do optymistycznego zapatrywania się na pracę hut Rzplitej w przyszłości najbliższej.

wowych, a przede wszystkim żelaza, surówki odlewniczej oraz drzewa twardego i miękkiego. Niestety w roku 1926 stosunki pod tym względem były niepomyślne. Ceny surowców były w stosunku do cen rynkowych na maszyny i narzędzia rolnicze zbyt wygórowane, warunki płatności niedogodne, terminowość dostaw również pozostawiała niezmiernie dużo do życzenia. Należy pod tym względem życzyć wydatnej zmiany w roku bieżącym i mieć nadzieję, że ta poprawa rzeczywiście nastąpi.

Podkreślam jeszcze raz decydujące znaczenie dla przemysłu maszyn i narzędzi rolniczych racjonalniejszego rozstrzygnięcia w interesie całokształtu życia gospodarczego sprawy surowców. Ze względu na inwestycyjny charakter tego przemysłu dla rolnictwa, możliwość udzielania przez przemysł rolnictwu kredytów długoterminowych, jest jednym z podstawowych czynników, decydujących o obrocie w tej branży. Również sezonowość sprzedaży (4 miesiące sprzedaż, 8 miesięcy sezon martwy) wpływa na nieodzowność wyższych kredytów dla tej gałęzi przemysłu. Wobec ogólnej poprawy koniunktury i stabilizacji złotego należy mieć nadzieję, że usilne kołatania tej branży w dziedzinie rozszerzenia kredytów znajdą pomyślne rozwiązanie.

Przed wojną przemysł maszyn i narzędzi rolniczych, przede wszystkim przemysł dawnej Kongresówki, znaczną część swej produkcji lokował na rynku ukraińskim i rosyjskim. Z tego względu dla tej gałęzi przemysłu eksport ma pierwszorzędne znaczenie. Na rynkach swej naturalnej ekspansji to jest Z. S. S. R., krajów Bałtyckich i Bałkańskich spotyka przemysł ten wyteżoną konkurencję przemysłu czeskiego i niemieckiego, operujących długoterminowym i niskoprocentowanym kredytem (przemysł niemiecki na rynku sowieckim korzysta z gwarancji rządowej). Wobec tego sprawa kredytów eksportowych dla tej gałęzi przemysłu ma znaczenie pierwszorzędne, a przede wszystkim możliwość redyskonta długoterminowych weksli, pochodzących z eksportu.

Targi Światowe.

Targ Poznański od 1 do 8 maja 1927 r.

Targi Lipskie od 6 do 12 kwietnia 1927 r.

Targi Praga Czeska od 20 do 27 marca 1927 r.

Targi 12-te Wiedeńskie od 13 do 20 marca 1927 r.

Targi Lyonńskie od 7 do 20 marca 1927 r.

Gwarectwo „Hrabia Renard“

Kopalnie węgla i Zakłady Przemysłowe w Sosnowcu

Oddział: Walcownia rur i żelaza

Rury bez szwu czarne i ocynkowane ze stali Siemens-Martin, wyrobianej przez Tow. Huta Bankowa.

Rury żelazne wyciągane na gorąco i zimno do rozmaitego użytku. Rury z kołnierzami stałymi i ruchomymi na przewody parowe, powietrzne, wodne i gazowe. — Rury gładkie i fasonowe do kotłów, parowozów, traktorów. — Rury Fielda, Rury pompowe zwyczajne i amerykańskie. — Rury wiertnicze — Rury studzienne o grubych ściankach do przewodów hydraulicznych. Rury podsadzkowe.

Rury spawane od (1/8" do 1 1/2")

Rury spawane z mufami, lub kołnierzami nagwintowanymi na przewody gazowe.

Mufy — Gwinty długie — Łuki. Żelazo ciągnięte, okrągłe i sześciokątne. Natychmiastowa dostawa rur normalnych wszelkich wymiarów. — Termin dostawy rur specjalnych po porozumieniu. Odlewy żelazne.

Składy w Warszawie: Żelazna 59

Telefon 58-88.

Telefon 58-88.

Specjalność: Rury o cienkich ściankach do Cukrowni i aparatów dystylacyjnych. Wężownice wszelkich kształtów i wymiarów.

Przedstawiciele: Inż. A. de Rosset, Warszawa, Foksal 11, lub Wilcza 29 a, tel. 272-56
 Antoni Bernhard, Poznań, Wielkie Garbary 18, tel. 12-59
 Antoni Bernhard, Łódź, Andrzeja 7, tel. 9-01
 Julian Bonk, Lwów, Sapięhy 26, tel. 12-80
 Inż. Zygmunt Mehl, Kraków, Straszewskiego 5, tel. 47-19.
 Inż. Jerzy Pobóg - Krasnodębski, Katowice, Młyńska 5, tel. 22-03.

TOWARZYSTWO AKCYJNE

FABRYK BUDOWY TRANSMISJI, MASZYN I ODLEWNI ŻELAZA

J. JOHN W ŁODZI

Własne biura sprzedaży:

W WARSZAWIE
Aleje Jerozolimskie 51

WE LWOWIE
Zyblikiewicza 39

W POZNANIU
Gieszkowskiego 8

W KRAKOWIE
Basztowa I. 24

W KATOWICACH
Ks. Damrała 6

Adres telegraficzny:
„TRANSMISJA”

W LUBLINIE
Krakowskie-Przedmieście 58

PĘDNIE (transmisje). Łożyska samosmary. Wieszaki. Wałki. Sprzęta stałe i rozłączane: kłowe i cierne. Koła pasowe i linowe. Naprężacze pasów. Kierowniki pasowe. Wykonanie dokładne. Kontrola sprawdzianami różnicowemi. Produkcja masowa na skład; terminy krótkie.

KOŁA zębate czołowe i stożkowe z zębami obrabianymi na specjalnych automatach.

TOKARKI pociągowe, szybkoobrotowe z wałkiem pociągowym do toczenia i śrubą pociagową do gwintów. Budowa mocna. Wykonanie serjami bardzo dokładne. Wrzeczona szlifowane. Każda tokarka próbowana i kontrolowana protokularynie.

WIERTARKI kolumnowe ze skrzynką biegów (8 szybkości) i samodzielnym posuwem wrzeczona (4 szybkości) dla wiercenia otworów do 32 i 40 mm.

KOTŁY STREBEL'A, oryginalne do ogrzewań centralnych.

WALCE młyńskie i inne przedmioty żeliwne utwardzone.

RUSZTY ekonomiczne własnego systemu i wszelkie odlewy.

Handel zagraniczny Polski w r. 1926.

I.

Obecnie już posiadamy wszystkie dane zasadnicze, z pomocą których można rozejrzeć się we wszystkich szczegółach naszego obrotu towarowego z zagranicą, przeprowadzić analizę dość dokładną całokształtu tej wymiany i wyciągnąć z tej analizy mnóstwo niezmiernie pouczających wniosków.

W poszczególnych miesiącach całoroczny nasz handel zagraniczny dał następujące wyniki:

Rok 1926	Wywóz	Przywóz	Różnica + wywozu - przywozu
	w tysiącach dolarów		
Styczeń	20 108	9.123	+ 10.985
Luty	17 511	9.186	+ 8 325
Marzec	17.034	14 176	+ 2 858
Kwiecień	18.126	13.200	+ 4 926
Maj	17.230	10.082	+ 7 148
Czerwiec	19.858	12 255	+ 7.603
Lipiec	23 355	12.714	+ 10.641
Sierpień	24 817	17 786	+ 7 031
Wrzesień	22.145	16.481	+ 5 664
Październik	22 767	19 226	+ 3 541
Listopad	25.427	20.841	+ 4.586
Grudzień	22 924	17.554	+ 5 370
Razem	251.302	173.124	+ 78 178

Cyfry te świadczą napozór bardzo wymownie o pomyślnem kształtowaniu się naszego bilansu handlowego w r. 1926. Pomyślny mianowicie jest stosunek pokrycia przywozu przez wywóz, który wynosił zgórá 145 proc. pierwszego. W związku z tem zasługuje na specjalną uwagę zestawienie wyników bilansu handlowego poszczególnych państw za okres pierwszych dziewięciu miesięcy 1926 r., ogłoszone w dzienniku francuskim „Excelsior”. Stwierdza przecież to zestawienie, że w roku 1926 pod względem stosunku pokrycia przywozu przez wywóz Polska kroczyła na czele państw całego świata. Oto wywóz z Polski w okresie wymienionym wynosił 180 184 tysięcy dolarów wobec 115 003 tysięcy dolarów przywozu, czyli stanowił 157 proc. przywozu.

W zestawieniu tem drugie miejsce po Polsce zajmują Indie Brytyjskie, gdzie ten stosunek wynosi 142 proc. Dalej następują: Czechosłowacja 110 proc., Estonia 105 proc., Niemcy 103 proc., Litwa również 103 proc. i Stany Zjednoczone Am. Półn.

101 proc. Bilanse innych państw są bierne. Największy zaś deficyt wykazuje bilans W. Brytanji, gdzie w omawianym okresie eksportem pokryto zaledwie 55 proc. przywozu.

Stosunek zatem naszego wywozu do przywozu nietylko wydaje się, lecz faktycznie jest nader pomyślny. Ale medal, t. zn. cyfry, na których on się opiera, ma też swoją stronę odwrotną.

Otóż rzuca się w oczy przede wszystkim fakt, że cyfry globalne naszego handlu zagranicznego są bodaj więcej, niż skromne. W zestawieniu cytowanym w sposób niezmiernie jaskrawy występuje naga brutalna wręcz prawda, że nasz obrót handlowy jest mniejszy już nietylko — nawet stosunkowo — od obrotów wielkich potęg i mocarstw gospodarczych, ale także od obrotów państw kilkakrotnie mniejszych od Polski, jak: Danja, Szwajcarja, Szwecja, Norwegja, Belgja, Egipt i Czechosłowacja. W Polsce bowiem przeciętna wartość przywozu na głowę mieszkańca wynosi miesięcznie 14 franków, a wywozu 23 franków. Holandja natomiast wykazuje cyfry korespondujące w wysokości 373 i 266 franków — nb. wynik najwyższy. Kolejno mniejsze wyniki, ale zawsze daleko wyższe od naszych wykazują: Australja, Danja, Anglja, Szwajcarja, Norwegja, Belgja, Szwecja, Francja, Stany Zjednoczone, Finlandja, Niemcy, Czechosłowacja, Włochy, Japonja i Egipt.

Powszechnie znane są dwa główne czynniki, które składają się na ten upokorzący wręcz stan naszego handlu zagranicznego: niezmiernie słaby eksport i restrykcje — wwozowe, dyktowane troską o równowagę bilansu płatniczego i stałość waluty. Wywóz w roku 1926 przewyższył zaledwie o 33 945 milionów złotych w złocie wywóz z roku 1925, który powszechnie uważa się za rok klęskowy w rozwoju gospodarstwa krajowego. Przywóz natomiast w r. 1926 spadł na 55 proc. przywozu w r. 1925. Obrót ogólny zatem zmniejszył się b. poważnie, skutkiem czego np. pozostajemy pod tym względem daleko w tyle już nawet za Rosją sowiecką, której obrót towarowy z zagranicą w r. 1926 przewyższył nasz własny przeszło dwukrotnie.

Z powyższych danych porównawczych wynika, że piękny naogół wynik naszego handlu zagranicznego w roku 1926 nie uprawnia jeszcze do zbyt niegody optymizmu na przyszłość. W dalszych artykułach rozbierzemy bardziej szczegółowo poszczególne grupy i pozycje tak po stronie przywozu, jak również wywozu.

Z. G-g.

Rozwój Targów Angielskich w r. 1927.

Targi Angielskie, mające odbyć się w Londynie (White City) i Birmingham w czasie od 21-go lutego do 4-go marca 1927 r., pomimo niedawnych kłopotów przemysłowych i spowodowanego tem przygnębienia w Anglii, przewyższą znacznie, zarówno pod względem rozmiarów jak i znaczenia, Targi zeszłoroczne. Nie ulega wątpliwości, że przyczynia się do tego świadome poczucie konieczności powetowania, po ukończeniu strajku węglowego, straconego czasu przez nawiązanie nowych stosunków handlowych. Należy również przypomnieć, że wystawcy na zeszłorocz-

nych Targach byli bardzo zadowoleni z wyników dokonanych interesów i przekonali się, iż liczba zagranicznych kupców, zwiedzających Targi z zamiarem zawarcia poważnych interesów, wzrasta z roku na rok.

Cały obszar miejsca wystawowego na nadchodzące Targi zamówiono już na 3 miesiące przed dniem otwarcia, pomimo, iż znacznie je rozszerzono zarówno w Londynie jak i w Birmingham. Targi tegoroczne, które pod względem liczby zgłoszeń wystawców prześcignęły rekordowy rok 1920, będą rzeczywistym rynkiem dla kupujących. Wy-

Fabryka Wyrobów Metalowych i Blaszanych

Fr. Strehlau - Toruń

Telefon nr. 188 5857d Telefon nr. 188

Wykonuje się wszelkie części, tłocznie z blachy miedzianej, mosiężnej, cynk. i białej

Bańki do mleka 2—20 ltr. — Sitka do mleka 9—26 cm. — Mierniki do mleka 15 i 20 ltr. — Kubły do mleka 50, 60, 75 ltr. — Litrówki 1/4, 1/2, 1 ltr. niewzorcowane. — Łyżki do zbierania śmietany.

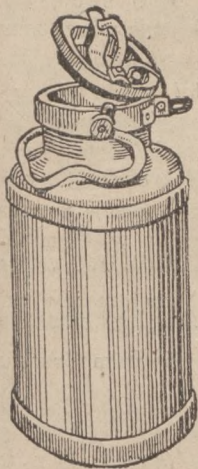
Pierwsza krajowa fabryka naczyń i maszyn mleczarskich

Konstantego Millera

Sp. z ogr. odp.

W WARSZAWIE

ul. Belwederska nr. 5, dom własny, telefon nr. 45-03.

Fabryka wyrabia wszystkie naczynia, potrzebne do mleczarstwa, jako to konwie, mierniki, skopce, oziębiacze, pasteryzatory, podgrzewacze itp. wszystko tylko w gatunkach pierwszorzędnych.

KONWIE

do przewożenia mleka

z pokrywą na zawiasach, zamknięcie hermetyczne, bez szwów i nitów, fason prosty, cylindryczny, poczwórnie cynowane z grubej blachy. Egzystuje od 45 lat. 3621

Inż. Józef Ziemba i Ska

w CHRZANOWIE - Małopolska

Fabryka Maszyn i Form do wyrobów cementowo-betonowych

Poleca maszyny do dachówek, podkładki sztancowane, formy do rur betonowych,

krawężników, schodów i t. d. 2982

A. STANEK

FABRYKA WANIEŃ
i PIECY KĄPIELOWYCH

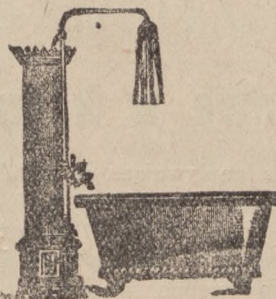
ORAZ WSZEŁKICH WYROBÓW
BLASZANYCH

POZNAŃ

Małe Garbary 7a

Telefon 33-50 Zał. w r. 1908.

1766

ZABAWKI

wyrabia :

Bańki z wieżą Eifel, wirujące w każdej pozycji,
Samoloty o własnej sile latające, 2565 b
Fru - Fru! latająca śmigła,
Karuzele z mechanizmem obrotowym,
Aparaty do rysowania deseni artystycznych,
Odlewy malowane w kartonach jak : wojsko i t. p.
Armatki ruchome, pneumatyczne

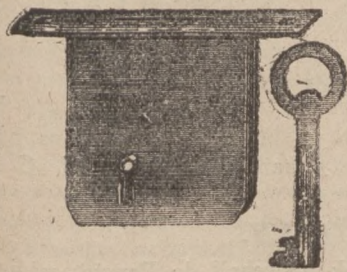
Wytwórnia Zabawek „Precyzja“ Inż. Bolesław Stan
Poznań - Sołacz, Podolska 2

ZAMKI I OKUCIA

BUDOWLANE
I MEBLOWE

wykonuje

TORUŃSKA

FABRYKA ZAMKÓW J. Broda

TORUŃ, UL. KOSZAROWA 11-13. TELEFON 1441
Adres telegraficzny: „BRODABIURO“ 42

U specjalisty

należy kupować przybory do

samorodnego spawania

palniki, węże, reduktory, druty,
proszki, tlen, wodór, acetylen, karbid

wiertła kręte

3442

żarówki elektryczne specjalne dla warsztatów

Jerzy Dziembowski, Bydgoszcz

pl. Wolności 1, tel. 15-14

stawcy zaś wiedzą, że zbyt cennym byłoby eksponować, o ile nie posiadają artykułów naprawdę tego godnych, artykułów, które przyciągną kupujących lub stworzą zapotrzebowanie, a tylko takie, któreby kupiono jedynie dlatego, że są wystawione na sprzedaż.

Wystawa w Londynie obejmuje w głównej mierze artykuły pierwszej potrzeby. Najważniejsze działy — to spożywczy, konfekcyjny, zabawkarski, sportowy, skórnny, garniearski, szklany, chemiczny, nożowniczy, piaterów, jubilerski itd.

Wystawa londyńska zawiera również specjalny dział radiowy.

Ekspozycje aparatów radiowych wzbudziły wielkie zainteresowanie u kupców na Targach zeszłorocznych. W roku bieżącym pokaz obejmie najświeższe ulepszenia i udoskonalenia w szybko rozwijającym się przemyśle radiowym. W liczbie wystawców znajduje się firma, której specjalnością jest wyrób tanich aparatów kryształowych i dwu-lampowych odbiorników. W ciągu stosunkowo krótkiego trzyletniego okresu nawiązała ona stosunki handlowe w różnych częściach świata, dowodem czego jest jej produkcja dochodząca do 2000 aparatów dziennie.

Sekcję Targów w Castle Bromwich, Birmingham, zorganizowała Izba Handlowa w Birmingham dla eksporterów przemysłów żelaznego, budowniczego, metalowego, metalurgicznego, elektrycznego i innych wielkich przemysłów. Zgłoszenia o miejsca przewyższają o parę tysięcy stóp kwadratowych ogólny obszar z roku 1926, choć rok ten pobił wszystkie poprzednie rekordy. W tym celu dokonano poważnych rozbudowań kosztem £ 30 000 celem umieszczenia 11 różnych sekcji, z których każda znacznie przewyższa poprzednio zajmowany obszar.

Następujące wyroby eksponowane będą w Birmingham: modele z drzewa, silniki gazowe i naftowe, wyroby z drutu, palniki gazowe i elektryczne, piece, przyrządy elektrotechniczne i elektryczne, przełączniki itd., kosiarki motorowe, sztaby żelazne i stalowe, narzędzia do maszyn, piece naftowe, odpadki smoły, naczynia do gotowania, kafle glazurowane, wyżymaczki, kafle glansowane, wyroby sta-

lowe, zawiasy, artystyczne wyroby metalowe i artykuły konopne.

Przemysły Metalowy, Metalurgiczny, Elektryczny i t. d.

W dziedzinie ekspozycji żelaznych przemysłów Sheffield poraz pierwszy zgłosił się o miejsca na szeroką skalę. Dziwnem się nieco wydaje, że sekcja ta, której zawsze przypisywano największą wagę i która zwykle mieściła się w najobszerniejszym budynku, otrzymywała dotychczas mały zasilek od tej branży. Jednakże w roku 1926 urzędowa delegacja zwiedziła wystawę w Birmingham i wyraziła zdanie, iż przemysł w Sheffield, przez nią reprezentowany, nie zdaje sobie sprawy z ważności Targów i z wielkich stąd dla niego wypływających korzyści. W roku 1926 wystawcami w Birmingham były tylko dwie firmy z Sheffield, a na rok bieżący 30 najpoważniejszych firm zgłosiło się o miejsca celem eksponowania stali i narzędzi, ostrzy do turbin, części kotłów ze stali oczyszczonej, a przez to zabezpieczonej od rdzy. Powodzenie, którem się cieszy zastosowanie oczyszczonej stali do celów żeglugi morskiej uważane jest jako najznamienitszy postęp przemysłu w Sheffield.

Sekcja elektrotechniczna, która na Targach zeszłorocznych była czterokrotnie większa niż na którymkolwiek z Targów z lat ubiegłych, będzie w roku 1927 jeszcze okazalsza. Niektóre firmy eksponować będą swoje wyroby poraz pierwszy, podczas gdy dawni wystawcy znacznie rozszerzyli swoje poprzednie miejsca wystawowe.

W następstwie powodzenia odbytej niedawno w Birmingham wystawy Universal Smoke Abatement Exhibition (Powszechna Wystawa do Zwalczenia Dymu, pokazna liczba przemysłowców, eksponująca dotychczas wyłącznie w Londynie postanowiła pokazać swoje specjalne aparaty i przyrządy w sekcji technicznej Targów w Birmingham. Oprócz tego, 25 firm, które niedawno współpracowały w budowie „The Perfect Boiler House“ postanowiło powtórzyć pokaz ten i na Targach i w czynionej obecnie rozbudowie budowli wystawowych w Birmingham przeznaczono na ten cel 15.000 stóp kwadratowych.

Koszty handlowe w kalkulacji ogólnej kupca żelazniaka.

Zapytania, w wielkiej liczbie napływające do redakcji „Rynku Metal. i Maszyn.“ świadczą o konieczności zestawienia wszystkich poszczególnych grup kosztów handlowych, które uwzględnione być muszą w kalkulacji ogólnej i które posiadają wielkie znaczenie przy wymiarze wszelkich podatków. Istotnie, wiemy z własnego doświadczenia, że w wielu przedsiębiorstwach handlowych dotąd nie ustalono, jakie grupy kosztów winny być uwzględniane. Kasa sklepową wypłaca niekiedy nawet poważne sumy, nie księgując ich wcale w rubryce kosztów. W odpowiedzi na te zapytania narazie podajemy niżej zestawienie kosztów, które naogół w każdym handlu żelaznym uwzględniane być muszą. Nadto przy najbliższej sposobności rozpatrzemy szczegółowo zasady kalkulacji ogólnej w branży żelaznej.

Poza odsetkami kapitałowymi premją ryzyka, zarobkiem przedsiębiorcy i zyskiem czystym w kalkulacji uwzględnić należy przede wszystkim rubrykę „ogólne koszty handlowe“. Do tego rodzaju kosztów zaliczamy:

Czynsz wzgl. wartość czynszowa lokalu przedsiębiorstwa, oświetlenie, opał i utrzymanie tego lokalu, wynagrodzenie właściciela lub kierownika przedsiębiorstwa, zarobki i pensje personelu kupieckiego i technicznego, zarobki robotnicze, podarki gwiazdkowe i inne, tantiemy,

wynagrodzenia specjalne, prowizje, podatek przemysłowy, podatek na rzecz Izb Handlowych, ubezpieczenia ogniowe, od szkód wodnych, włamania, nieszczęśliwych wypadków, odpowiedzialności itd., opłaty na rzecz organizacji zawodowych, Kasa Chorych, ubezpieczenie inwalidzkie i od starości, ubezpieczenie urzędników prywatnych, koszty podróży i reprezentacji, reklamy, sądowe i adwokackie, portorje wszelkie, opłaty telefoniczne i telegraficzne, druki, papier do opakowania, szpagat itd., koszty biurowe, środki transportowe, omyłki w sprzedaży, straty, omyłki rachunkowe w kalkulacji, braki i artykuły uszkodzone, odsetki kapitałów obrotowych własnych i obcych, odsetki i prowizje bankowe, amortyzacja inwentarza, amortyzacja magazynu towarów, odpisy z tytułu artykułów niesprzedanych i wierzytelności, amortyzacja budowli przedsiębiorstwa, dobroczynność, jałmużny i napiwki, wszelkie inne drobne koszty handlowe. **Z. G.**

Kartel rur.

Ostatnio w poniedziałek wyjechali do Paryża: minister Kiedroń, dyrektor Haase, dyr. Bernhardt, dyr. Schärf na rokowania w sprawie międzynarodowego kartelu rur. W Paryżu prowadzone będą bardzo poważne rozmowy na temat tego kartelu.

PASY

skórzane i z sierści wielbłądziej

troki surowcowe, pergaminowe, wosk do pasów, łączniki Jacksona, Harrisa i t. p. Rury żelazne, mosiężne, miedziane, ołowiane. Blacha żelazna, mosiężna, miedziana, ołowiana, aluminiowa, stalowa. Żelazo okrągłe, płaskie, winklowe, korytkowe, pręty mosiężne, miedziane. Nity żelazne, mosiężne, miedziane. Śruby żelazne, mosiężne, miedziane polecają

3676

St. Grabianowski i Ska.

Oddział w Poznaniu

Oddział w Bydgoszczy

Pl. Wolności 14a - tel. 4010 i 4011.

Dworcowa 66 - tel. 912

E. NACK'A Nast.

KATOWICE — ulica Francuska 1

Hurtowny Skład Towarów Kanalizacyjnych i Wodociagowych

Rury gazowe, kielichowe, zlewowe - kamionkowe

Zasuwy - hydranty

Powrozy smołowe, powrozy białe, ołów, chwytaki i t. d.

3609b

Artykuły do szlifowania

jak płótna, papiery, tarcze szlifiercze: ze szmerglu „Naxos“, korundu i karborundu. Minerale mielone, szmergiel i pomex wszelkich grubości

poleca

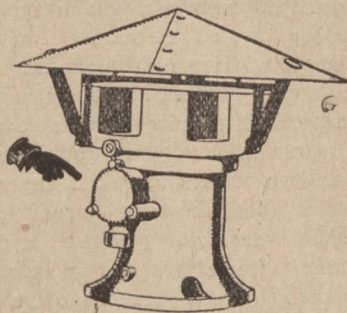
Haeberle i S-ka Tow. Kom.

Pierwsza Polska Fabryka Wyroboń Szmerglowych

Grodzisk - Mazowiecki

2796

3724

Nasze

SYRENY

sygnałowe

dla ruchu fabrycznego

i pożaru

dostarczamy tylko dla prądu zmiennego i trójfazowego

FABRYKA MASZYN GÓRNICZYCH
KATOWICE-ZAŁĘŻE.

3343

Znak

fabryczny

Firma egzystuje od roku 1905

CYNKOWNIA WARSZAWSKA

(właśc.: Inż. T. Rapacki i Z. Świecicki)

w Warszawie, ul. Boduena 3, telef. 52-07, 52-77

poleca:

BLACHĘ ŻELAZNĄ CYNKOWANĄ w gatunku najwyższym różnych wymiarów i grubości Tłoczoną dachówkę blaszaną cynkowaną, Akcesoria dachowe żelazne cynkowane, Parniki do kartofli i paszy, kociołki do bielizny, wanienki do zmywania naczyń, wanny kąpielowe i inne wyroby żelazne cynkowane.

Przyjmuje do ocynkowania różne przedmioty żelazne.

BLACHĄ ŻELAZNĄ CYNKOWANĄ wyrobu Cynkowni Warszawskiej pokryto przeszło 20,000 budynków w Polsce.

3651

Białostocka Odlewnia Żelaza

Spółka z ogr. odpow.

(w gmachach T.A. Fabryki maszyn i odlewni żelaza A. Wieczorek)

BIAŁYSTOK, ul. Kolejowa nr. 12

Telefon 5-23. Adres telegraficzny: „Kruszt Białystok”

3463

Maty sufitowe

i obręcze na beczki
(cementówki)

wyrabiam i dostarczam.

Wytwórnia mat sufitowych

Ludwik Kuźma, Libertów
p. Swoszowice (k. Krakowa)

3737

Przedsiębiorca prywatny a państwo — jako typy przedsiębiorców.

Obciążenie wszystkich stanów podatkami jest mimo pewne tu i tam złagodzenia zawsze jeszcze tak wielkie, iż warto podjąć się trudu, by uczynić pogląd na to, w jaki sposób gospodarują: przedsiębiorca prywatny, a w jaki sposób czynniki oficjalne, czyli państwo.

Jak więc sprawy się mają?

Przedsiębiorca gospodaruje przy pomocy własnych środków; obraca się przeto stale w granicach własnych możliwości finansowych. Zdaje sobie doskonale sprawę z tego, iż przykre może mieć dla niego następstwa wyjście z tego zgóry nakreślonego koła. Jeśli własne środki obrotowe nie wystarczają skazany bywa na kredyt banków i dostawców; to zaś nie jest w dzisiejszych warunkach ani łatwo osiągalne, ani ostatecznie tanie. Dlatego przedsiębiorca gruntownie zastanowi się, czy możliwem mu będzie powiększyć obręb interesów swych i przejąć na siebie ewtl. ryzyko.

Jakżeż inaczej państwo! Gospodaruje pieniędzmi, które z wszystkich zakątków państwa wpływają do Kasy w formie podatków. Jeśli ściągnięte podatki nie pokryją pozycji rozchodowych, wkracza się wówczas — na ostatecznie bardzo prostą drogę: przykryca się silniej... „śrubę podatkową“. Nie pomaga ten wybieg, zaciąga się pożyczkę, której oprocentowanie i amortyzację uskutecznia się nieinaczej, jak podatkami. Jest rzeczą psychologicznie zrozumiałą, że wśród takich okoliczności przedsiębiorca prywatny w obronie własnej egzystencji oszczędnie pracuje i ochrania, jak tylko to możliwe, swe środki obrotowe (Betriebsmittel). Nie taki jest sposób gospodarowania pań-

stwa i czynników oficjalnych wogóle! Przecież niema nic łatwiejszego, jak sprowadzić deficyt, kiedy się wie, iż tenże deficyt wybornie pokryją przeróżne dodatki podatkowe! W Niemczech stan taki szczególnie jest nie do zniesienia. Oprócz bowiem państwa terytorja poszczególna, a w nich czynniki samorządowe, posiadają prawo podwyższania podatków (Steuerhoheit). Daje to możność stosowania „śruby podatkowej“ na równi z państwem (podatki przemysłowe)! Stan taki zapewne pozostanie na zawsze i jest rzeczą zupełnie naturalną, że organy publiczne, chcąc zadaniom swoim sprostać, skazane są właśnie na dochody z podatków. Musi przeto i przytem pozostać, aby przedsiębiorca prywatny tak gospodarował, iżby zapracował nie tylko na przedsiębiorstwo i utrzymanie własne, lecz by jeszcze coś ponadto wygospodarował i wyoszczędził; miałowicie to, co przy podatku dodatkowo jemu nałożono. Lecz dlatego właśnie ma prawo żądać, by władze publiczne celowo i oszczędnie gospodarowały, z intencją stałego umniejszania ciężarów podatkowych.

Sprawiedliwie wymierzonych podatków nie będzie się wprawdzie z radością płacić, ale chętnie. Z chwilą jednak, gdy podatnik zauważa, iż wymaga się od niego czegoś, co jest ponad normę znośną i sprawiedliwą, nie należy się bynajmniej dziwić, że jako skutek grubo rozluźni się wzajemny stosunek państwa i obywatela. Nie chcemy tutaj zastanawiać się i roztrząsać środków, mających złemu zaradzić. Istnieją jednak takie i ci, którzy stoją na czele rządu, powołani są w sposób energiczny środków tych się chwycić. I to także byłoby poważnym przyczynkiem do odbudowy Państwa. („Der Eisenhändler“, 5 II. 27 r.)

Biuletyn Oficjalny Targów Wschodnich

Ulgi dla uczestników grupy polskiej na XII. Targu Wiedeńskim

Austrjacko - Polska Izba Handlowa w Wiedniu, z ramienia której organizuje się za pośrednictwem Targów Wschodnich we Lwowie grupa polska, celem urządzenia zbiorowego pokazu przemysłowo-rolniczego na XII. Targu Wiedeńskim w czasie od 13. do 19 marca br., użyła dla uczestników tej imprezy szereg ulg i udogodnień. W szczególności obniżone zostały ceny stoisk do kwoty zł 15,— od 1 m², wize paszportowe na podróż do Austrii będą udzielane bezpłatnie, koszta transportu na wystawę pokryte będą w zupełności przez Izbę z subwencji rządowej, a na transport powrotny przyznały koleje austriackie 50%-ową zniżkę. Ponadto celem uzyskania dla wystawców paszportów ulgowych wdrożono w Warszawie odpowiednie kroki, które, jak się spodziewać należy, odniosą pomyślny skutek. Na pomieszczenie ekspozycji, które wchodzić będą w skład zbiorowego polskiego pokazu, wydzielono cztery sale w „Messepalast-Hofstallungen“. Oficjalną ekspedycję powierzono f-ie Jos. J. Leinkauf. Udział w pokazie należy zgłaszać zapomocą specjalnych kart zgłoszeń, które otrzymać można w Biurach Targów Wschodnich.

Wyjaśnienie.

W numerze 6 „Rynku Metalowego i Maszynowego“ z dnia 10 lutego r. b. zamieściliśmy na str. 130 artykuł p. t.: „Szlakami nowoczesnej ekonomizacji ruchu w przedsiębiorstwach przemysłowych“. Ponieważ przez nieuwagę korektora pominięto podpis autora wymienionego artykułu, zaznaczamy, że autorem jego jest p. J. Drzewiecki, dyrektor specjalnego biura inżynierskiego w zakresie chłodnictwa w Krakowie, ul. Garncarska 8. Dyrektor Drzewiecki zresztą dość często zabierał i nadal zabiera głos nie tylko w krajowej prasie fachowej lecz również i w zagranicznej, gdzie artykuły Jego, poświęcone specjalnie kwestji budowy chłodni, zamrażalni i lodowni cieszą się wielką poczytno-

ścią i uznaniem. Mamy nadzieję, że i Czytelników naszych niejednokrotnie jeszcze zapoznamy z cennem piórem wybitnego fachowca, za jakiego uchodzi właśnie p. dyr. Drzewiecki. Tyle dla wyjaśnienia.

W związku

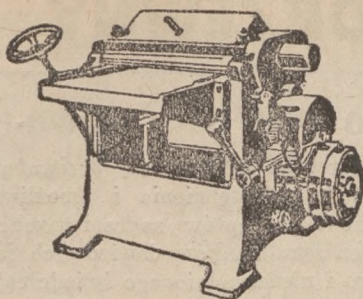
z ogłoszeniem cen na wize paszportowe do poszczególnych państw w nr. 5 „Rynku Metalowego i Maszynowego“ (patrz art.: Konsulaty państw obcych w Polsce), Konsulat Jeneralny Rp. Peru w Polsce podaje nam do wiadomości, że wiza paszportowa do Peru kosztuje 5 dolarów.

Ce ntralny Związek Mało polskiego Przemysłu Fabrycz. we Lwowie

W Kalendarzu Fachowym Rynku Metalowego i Maszynowego na rok 1927 wymieniliśmy mylnie jako siedzibę Związku Kraków, powinno być natomiast Lwów (patrz kalendarz strona 457). Jak wiadomo, celem Centralnego Związku Małopolskiego Przemysłu Fabrycznego, istniejącego już od roku 1903, jest przestrzeganie wspólnych interesów przemysłu krajowego, w szczególności spełnianie wobec swoich członków funkcji organu doradczego, zarówno w kierunku technicznym jak i komercyjnym, regulowanie kwestji robotniczej z równorzędnem uwzględnieniem interesów pracodawców i robotników, dążność do stworzenia względnie podniesienia zbytu naszych wyrobów zarówno w kraju, jak i zagranicą, przez trwałe utrzymanie stosunków w rozmaitych centrach handlowych, badanie warunków poszczególnych gałęzi przemysłu i ewentualnie inicjatywa do zakładania nowych lub rozszerzenie przedsiębiorstw przemysłowych, organizowanie kooperatywy między przemysłowcami, wreszcie zabieranie wogóle głos w wszelkich kwestjach, obchodzących nasz przemysł i handel krajowy. Nawiasem mówiąc, uchwalilo Walne Zgromadzenie dnia 6 listopada 1926 r. we Lwowie zmianę nazwy instytucji na „Centralny Związek Przemysłowców we Lwowie“, tak, że odtąd do Związku mogą należeć wszyscy przemysłowcy z całej Polski, a nie jedynie przedsiębiorstwa fabryczne.

TELEF.

36

TELEF.

36

3624

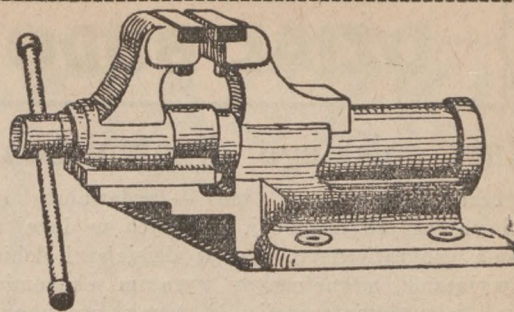
Własnej fabrykacji obrabiarki do drzewa

najnowszej konstrukcji
i solidnej budowy.

**Kompletne urządzenia stolarń
i fabryk mebli**

polecają po cenach umiarkowanych

S. SAMULSKI i Sp., PLESZEW
FABRYKA MASZYN i ARMATUR
ODLEWNIA i KOTLARNIA.

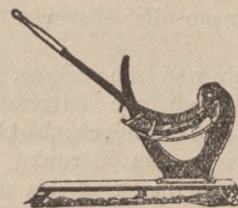

IMADŁA

dostarcza w różnych wielkościach

**Fabryka Maszyn
Górnich**
KATOWICE - ZAŁĘŻE.

3304

„IDEAŁ”

nóż do krajania słomy
na ściółkę

tani — praktyczny — trwały

Jedyni producenci 3641

Centrala Pługów Parowych T. z Fabryka Maszyn
o. p. POZNAŃ, Piotra Wawrzyniaka 28/30 — Telefon 69-50 — 61-17.

Tow. Akcyjne PRZEMYSŁU METALURGICZNEGO w POLSCE Radomsko

2984

Adres telegraf.: „Metal” Telefon nr. 22

WYRABIA:

DRUT żelazny i stalowy ciągniony, drut miedziowany, drut kolczasty.
GWOŹDZIE wszelk. rodzaju, spreżyny meblowe, nity żelazne i miedziane.
ŚRUBY i wkrętki do mebli, podkładki wkrętki do drzewa żel. i mosiężne, wkrętki kute, śruby jasne do metali.
LOPATY i szpadle wszelkich kształtów i gatunków z trzonkami lub bez.
WIDŁY stalowe.
KONSTRUKCJE ŻELAZNE, jako to: dachy, mosty, zbiorniki, pomosty, kolejki przenośne, zwrotnice kolejowe, rozjazdy i zwrotnice tramwajowe, wagoniki, kolejki napowietrzne, dźwigi i krany, szkielety wież kościelnych, taczki żelazne i t. d.

Sieredzki i Szulc T. z o. p. Centrala Maszyn i Narzędzi

3210

Telef. 3450

Poznań
ul. św. Marcina 43

Telef 3480

Reprezentanci na Województwo Poznańskie:

Huty Bismarka w Hajdukach Wielkich (G. Śl.) — Stal szybko tnąca, narzędziowa, konstrukcyjna, maszynowa, kute części stalowe i surowiec żelaza.

„Cebeo”, Centralne Biuro Sprzedaży Odlewów Ogrzewalnych fabryk: Rohn, Zieliński i S-ka w Warszawie, Tow. Akc. „Staporków” w Staporkowie, „Kamienna — Jan Witwicki” w Kamiennej. Radjatory — rury żebrów i łączniki do takowych.

Tow. Akc. „Staporków” w Staporkowie: Surowiec odlewniczy, rury zlewowe i wodociągowe oraz odlewy do celów kolejowych i przemysłowych.

S-ki Akc. „Val D'Or”. Francja: Wiertarki stołowe, ścienne, radjalne, ręczne, piersiowe, uchwyty do wiertarek, korby wszelkich systemów, imadła precyzyjne i szlifierki.

Polecają do natychmiastowej dostawy
ze składu:

Obrabiarki do drzewa i metalu. Maszyny blacharskie. Nożyce i dziurkacze do blachy. Narzędzia pneumatyczne. Pilniki krajowe i angielskie. Wszelkie narzędzia. Łożyska kulkowe i samosmarujące oraz wszelkie części transmisyjne. Pasy skórzane i z sierści wielbłądziej. Tarcze i wyroby szmerglowe, krajowe i zagraniczne. Artykuły techniczne. Aparaty do spawania. Stal do różnych celów. Rury gazowe i kotłowe. Oryginalne szwajcarskie łączniki marki + G F +. Armatury i artykuły instalac.

DZIAŁ BUDOWLANY I DRZEWNY

Postulaty polskiego drzewnictwa z uwagi na jego rolę państwowo-twórczą.

Polityczna samodzielność, ten — zdawałoby się — efekt dyplomatycznych inwencji, zależnych w dużej mierze od położenia geograficznego, jest w dzisiejszej dobie prawie że wyłącznie zewnętrznym wyrazem ekonomicznego uzdolnienia, jako kwintesencji: 1) sumy produkowanych wartości, 2) nasyconej zdolności konsumcyjnej i 3) aktywnego bilansu płatniczego.

Garstka niżej rzuconych cyfr wskaże rolę, która polskiemu drzewnictwu przypada na tle powyższych wytycznych. Zalesiony obszar Rzplitej wynosi 9 milionów ha, t. j. 23 $\frac{1}{2}$ % całości obszaru, roczny zaś przyrost przedstawia kwotę około 25 milj. m³, w czym 14 milj. drewna użytkowego, z czego roczna kwota wolnego dla eksportu drewna wynosi około 5 milj. m³.

Ilość zajętych przy produkcji drewna robotników, furmanek i sił administracyjnych dochodzi do imponującej cyfry około pół miliona ludzi. Traków czynnych absorbuje drewno około 2.000, przedstawiając w tym kierunku niedobór około 3.000 traków, koniecznych dla przetarcia przypadającego rocznego przyrostu drewna użytkowego. Zważywszy, że nie eksportujemy rocznie więcej aniżeli około 2 $\frac{1}{2}$ milj. m³, otrzymamy jako wniosek konkretny obraz chronicznego niedomagania naszego drzewnictwa, czego przyczyn szukać należy z jednej strony w braku organizacji wewnętrznej, z drugiej jako wynik lekceważenia i niedoceniań naszej roli ze strony czynników miarodajnych. Ow niewyzyskany moment w naszym eksporcie równa się rocznej stracie około 20 milj. dolarów dla naszego bilansu płatniczego.

Jest więc źle i temu zaradzić musimy, koordynując rozumnie, konsekwentnie i z całą lojalną uwagą wszystkie te środki i sposoby, które same rzucają się w oczy i proszą się o realizację. Szczupłe ramy wymagają skondensowania tych postulatów do najistotniejszych. Są nimi:

1) Rewizja wszystkich opłat i świadczeń, które produkcję drewna podrażają: a) horrendalna wysokość stopy dyskontowej przeszło 2 razy wyższej od stopy dyskontowej wszędzie zagranicą, gdzie wynosi 6—8%; b) konglomerat świadczeń socjalnych, których łączna wysokość wynosi około 25% kosztów produkcji.

2) Rewizja całokształtu polityki Banku Polskiego w kierunku: a) rozszerzenia terminu ważności zaświadczeń walutowych na eksportowane drewno do miesięcy 6-ciu odpowiednio do wpływu uzyskiwanej z eksportu gotówki,

zważywszy, że sprzedaż odbywa się przeważnie za 8 i 6 mies. akceptami; b) udostępnienia i umożliwienia bezpośredniego redyskonta akceptów zagranicznych; c) realizowania czeków bez żyra banków dewizowych jako ubocznego a kosztownego i nieuzasadnionego świadczenia; d) unikania rygoru przez stosowanie minimalnej 10%-owej tolerancji przy wadze przesyłek drzewnych w stosunku do wagi wykazanej w zaświadczeniu walutowym.

3) Rewizja polityki podatkowej we wszystkich jej przejawach.

4) Zlikwidowanie wojny celnej z Niemcami, które ze względu: a) na swe położenie geograficzne, b) tradycje handlowe i wreszcie, c) pojemność swego rynku, były zawsze najbliższym i najintensywniejszym odbiorcą dla produktów naszego leśnictwa, abstrahując od momentu, iż były wyłącznym odbiorcą dla pewnych przypadających sortymentów, których nigdzie indziej upasować nie zdołamy.

5) Wydatne kredyty krótkoterminowe i inwestycyjne przy niskiej stopie procentowej, jako jedyne źródło gotówki płynnej, zdolnej z wybitną korzyścią dla całokształtu produkcji krajowej, więc nie tylko drzewnej, ożywić i nasycić wewnętrzny rynek konsumcji.

6) Zniesienie cła wywozowego na drewno kłocowe wobec okoliczności, że przemysł drzewny, dysponujący obecnie zaledwie 40% ilości traków potrzebnych mu dla jego procesu przetwarzania, nie jest w stanie przetrzeć całego przyrostu drewna kłocowego.

Ścisła rewizja pod kątem powyższych postulatów zdoła produkcję drewna wzmoczyć w dwójnasób, co 1) gospodarstwu krajowemu przysporzy rocznie efektywny przyrost jako ekwiwalent eksportowanych wartości około 200 milj. złotych, 2) wpłynie na uaktywnienie bilansu handlowego, 3) zdoła rozwiązać tragiczną dzisiaj kwestję bezrobocia przez zajęcie dalszych rzesz bezrobotnych.

Potanieńcie produkcji umożliwi eo ipso drzewnictwu polskiemu wystąpienie w roli bardzo poważnego konkurenta na rynkach zagranicznych.

Rzucony wyżej szkic musi całemu społeczeństwu i jego organom w ich różnorodnym zróżnicowaniu i emanacji z całą dobitną wyrazistością uzmysłowić rolę, jaką odegrać może i musi drzewnictwo polskie w rozwoju całokształtu naszych stosunków ekonomicznych. Rola naszego drzewnictwa stać się może jedną z najbardziej aktywnych i państwowo-twórczych.

S. Ułam.

Budować, budować!!

Na ten cel pieniądze znaleźć się muszą.

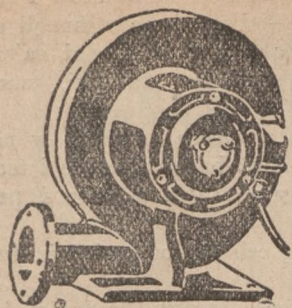
Niewątpliwie jedną z naczelných bolączek naszego życia jest trwający od lat dziesięciu kryzys budowlany. Skutki jego w całej swej jaskrawości ujawniają się zwłaszcza tam, gdzie głód mieszkaniowy oddawna już osiągnął swój punkt kulminacyjny.

Śmiało i bez przesady można powiedzieć, że kryzys ten należy dziś do szeregu klęsk elementarnych, trapiących ludność nie mniej, niż chroniczne bezrobocie i usterki naszego życia gospodarczego. Albowiem podczas, gdy naturalny ruch ludności wskazuje systematyczną zwyżkę narodzin, kiedy ilość mieszkańców każdego niemal miasta wrażliwa w przyspieszonym tempie, ruch budowlany nie tylko, że nie dotrzymuje kroku, ale, zasadniczo sprawę traktując, cofa się wstecz. Logiczną więc konsekwencją tego stanu rzeczy jest dzisiejsza sytuacja.

Ludzie gnieźdzą się i tłoczą w pomieszczeniach, nie odpowiadających prymitywnym wymagom higieny, walczą na śmierz i życie o dach nad głową.

Dlatego to winniśmy się starać całą siłą, aby znaleźć jakie wyjście pozytywne i z wiosną rozpocząć prawdziwą pracę, stawiać monumentalne i obszerne budowle.

Oglądanie się przy tem na pomoc obcą, na pożyczkę zagraniczną — zawiodło, bo jak w życiu prywatnym, tak i w stosunkach międzynarodowych trzeba sobie najpierw wyrobić zaufanie, a dopiero wtedy może być mowa o pozyskaniu pożyczki. To, co się u nas działo i dzieje, większego zaufania do naszych zdolności gospodarczych wzbudzić nie mogło, zwłaszcza, że propaganda nam wroga wszelkie nasze braki, uchybienia, niezręczności szeroko po świecie rozgłaszała, jako dowód polskiej nieudolności, do samodzielnego życia państwowego.

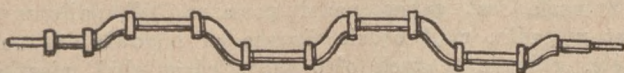
Wentylatory

na każde ciśnienie
i każdą wydajność

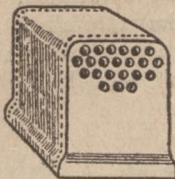
dostarcza

Fabryka Maszyn Górniczych
Katowice-Załęże.

3296

WAŁY KOLANOWE
DO WSZYSTKICH SYSTEMÓW
MOCARŃ PAROWYCH
JAK TEŻ
KOMPLETNE ŁOŻYSKA
DO NICH.

KOMPLETNE PALENISKA
LOKOMOBILOWE
I DO LOKOMOTYW
JAK TEŻ DO
WSZYSTKICH SYSTEMÓW
KOTŁÓW PAROWYCH.

WYKONUJE: W NAJKRÓTSZYM TERMINIE I NA DOBRYCH WARUNKACH.

S. SAMULSKI i SP. PLESZEW

FABRYKA MASZYN I ARMATUR-ODLEWNIA-KOTLARNIA

3629

Młocarnie szerokomłotne VISTULA
Młocarnie z przymykami
Młocarnie z wałami do gładkiej stomy
Walce, kieraty
Siekacze do buraków
Sortowniki ziemniaków
Maszyny do czyszczenia zboża
Sieczkarnie bębnowe do zapędu me-
chanicznego stojące i na wozach
Sieczkarnie tarczowe
Koła transmisyjne
Pompy do gnojówki z rurą stalową
i wyjmującymi wentylami
Szufle ziemne do transportowania ziemi
wykonuje jako długoletnią specjalność

A. P. Muscate
Fabryka Maszyn T. z o. p.
TCZEW (Pomorze)

3653

TACZKI ŻELAZNE

w trzech wielkościach do-
starcza hurtownie i detalicznie

Fabryka Maszyn Precyzyjnych
„INVENTIA” T. A. Poznań

ul. Łazarska 6 — Tel. 60-36

3465(4)

„Der Eisenhändler”

Otto Hoffmann Wydawnictwo w Bunzlau na Śląsku.

Znane najlepsze i ulubione pismo
fachowe dla branży żelaza, towa-
rów żelaznych, narzędzi, sprzętów
domowych i kuchennych oraz han-
dlu maszyn itp. Najlepszy infor-
mator źródeł zakupu i organ ogło-
szeniowy dla wymienionych branż.

Wychodzi od 30-tu lat i dwa razy w tygodniu.
Na życzenie wysyła się numery na okaz.

Administracja „Rynku Metalowego i Maszynowego”
Poznań, Wielka 10. — Tel. 2277.

**ODDZIAŁ I.
Czerwonak.**
Roszarnia lnu i konopi.
Fabryka wyrobów powroźni-
czych i sieci rybackich.

**ODDZIAŁ II.
Poznań-Górczyn.**
Fabryka lin drucianych, sta-
lowych i żelaznych.
Spec. liny piługowe.

**ODDZIAŁ III.
Poznań-Górczyn.**
Fabryka siatek drucianych
na ploty, kompletne oparka-
nienia z bramami
i lurtkami.

**ODDZIAŁ IV.
Czerwonak.**
Fabryka siatek 6-cio kątnych
tkanin metalowych, drutu
kółczastego, skobli etc.
Cynkownia.

Trzeba przyznać, żeśmy naszym wrogom bardzo ułatwiali robotę, bo weźmy choćby taką kwestję zapewnienia ludzom dachu nad głową. W miastach domy się wałają, ludzie mieszkają po barakach, źle skonstruowana ustawa o ochronie lokatorów zatamowała prywatny ruch budowlany — i mając wszystkie surowce, potrzebne w budownictwie u siebie, w kraju, — nie potrafimy wybrnąć z zaczarowanego koła i znaleźć sposobu na ożywienie tak wprost koniecznego dla dobra całego społeczeństwa ruchu budowlanego.

Przy wznoszeniu domów znajdują przeciw zajęcie: 1) robotnik ziemny, 2) murarz, 3) cieśla, 4) kowal, 5) stolarz, 6) ślusarz, 7) malarz, 8) kamieniarz, 9) blacharz, 10) dekarz, 11) mosiężnik, 15) bronzownik, 16) tokarz, 17) kanalizator, 18) tapeciarsz, 19) asfalcjarsz, 20) brukarz — a kopalnie i wypalarnie wapna, a cementownie, a cegielnie, a wydobywacze piasku, furmankarze, a całe zastępy robotników niewykwalifikowanych, używanych, jako siły pomocnicze.

Widzimy tedy, że ożywienie ruchu budowlanego podbudza wszystkie dziedziny przemysłu w kraju, — a jednocześnie usuwa tę straszną w miastach klęskę braku ludzkich mieszkań dla ludzi.

Powiadają, że niema pieniędzy na budowanie. Prawda, tych pieniędzy mamy mało — ale, czy się robi wszystko, co z posiadaniem zasobami wykonać można?

Śmiem twierdzić, że nie.

Dziś mamy ćwierć miliona zarejestrowanych bezrobot-

nych. Praca tyłu rąk marnieje! Czyż tak ciągle ma być w Polsce? Surowce są gotowe, dzielnych robotników i rzemieślników w Polsce nie brak — więc ci, co wysunęli się na czoło społeczeństwa, niech pokażą, iż są godni zajmowanych stanowisk, iż potrafią stworzyć warunki, umożliwiające ludziom pracę.

Jak Polska długa i szeroka z wiosną powinien w niej zawrzeć ruch budowlany, a teraz już budowniczowie i technicy powinni przystąpić do przygotowania planów i projektów.

Czy znajdują się jednakże na cel ten odpowiednie fundusze?

Niestety. O ile nam wiadomo, sprawa kredytów budowlanych na przyszły sezon budowlany nie jest jeszcze wogóle ustalona.

W budżecie na rok bieżący ministerstwo skarbu przewiduje wprowadzić pożyczkę na akcję budowlaną, coż jednak z tego, kiedy niewiadomo jeszcze czy zamierzenia te Sejm zaakceptuje i czy znajdują się odpowiednie źródła na pokrycie tych ewentualnych „budowlanych“ wydatków.

Sytuacja jest zatem nadal poważna. W najlepszym nawet wypadku rząd będzie finansował budowę już rozpoczętą, głównie w tych ośrodkach, gdzie głód mieszkaniowy przybrał formy katastrofalne.

Tego rodzaju pomoc rządowa żadną miarą nie może rozwiązać palącego problemu, który stał się już klęską społeczną.

St. P.

Ożywienie na rynku materiałów budowlanych w Lublinie.

Na rynku materiałów techniczno-budowlanych daje zauważyć się większe zainteresowanie z powodu zbliżającego się sezonu budowlanego. I tak notowano: kafle 12/18 zł. 0.40 — 0.42, na wzórki cena podwójna, cegła ogniotrwała „Ramzey“ 22/11 zł. 0.18 — 0.20, „Prima“ 19/10 zł. 0.16—0.18, płyty ogniotrwałe „Ramzey“ 30/30 zł. 0.90 — 1.00, 23/23 zł. 0.50 — 0.60 za sztukę, papa „Kariolit“ zł. 20, papa dachowa Nr. 120 zł. 12, Nr. 150 zł. 10.50 za rolkę 10-metrową, cement beczka 180 kg. zł. 18, miski kłaczne fajansowe I gat. zł. 26. II g. zł. 22, żelazne zł. 14.70, rezerwuary „Patent“ zł. 20, pływak w komplecie zł. 7.50, bez stangi zł. 3, pociągacze fajansowe krajowe zł.

3.20, zagraniczne zł. 3.60, zlewy emaljowane „Grudziądzkie“ zł. 11, wanna fajansowa zł. 3.40, blaszana zł. 110, umywalki fajansowe I wielkość zł. 42, II wielkość zł. 38, III wielkość zł. 34, IV wielkość zł. 30, V wielkość zł. 28, umywalki żelazne emaljowane Nr. 1 zł. 20, Nr. 2 zł. 13.10, krany toaletowe zagraniczne zł. 15, krany przelotowe krajowe: 1/2 cala zł. 2.80, 3/4 cal. zł. 4.80, 1 cal. zł. 6.50, 1 1/2 cal. zł. 12, krany czerpalne krajowe 1 1/2 cal. zł. 3.80, zagraniczne zł. 5, krany przelotowe zagraniczne 1/2 cal. zł. 4.50, 3/4 cal. zł. 7.50, 1 cal. zł. 10.50, piecyki okrągłe lane za 1 kg. zł. 0.70, piecyki przenośne kafłowe: 6-cio szychtowe zł. 80, 9-cio szychtowe zł. 90, piecyki szamotowe zł. 24. Ceny detaliczne loco skład.

Z rynku materiałów budowl., wyrobów metal., blachy i żelaza.

MATERJAŁY BUDOWLANE.

Warszawa, 15. 2. Na rynku cementu w ostatnich dniach nie zaszły żadne poważniejsze zmiany, gdyż Centro-Cement sprzedaje nadal po cenie utrzymanej 8.10 zł. za 100 kg franco wagon st. załadowania cementu. Tylko w sprzedaży ceny detaliczne ulegają stałym fluktuacjom w zależności od potrzeby uzyskania gotówki. Normalnie można uzyskać beczkę 180-kg. cementu za złotych 19.50 loco budowa, choć niektóre firmy z braku gotówki sprzedają je nawet po cenie zł. 18, chcąc się wyzbyć towaru a uzyskać przynajmniej część gotówki na zakupno niezbędnych dla innych materiałów budowlanych. Chociaż sezon wiosenny dotychczas nie rozpoczął się, to jednak zapotrzebowanie na cement w miesiącu bieżącym wzrasta z dnia na dzień i hurtownicy liczą się z tem, że rok bieżący przyniesie duże ożywienie w ruchu budowlanym. Przewiduje się również podniesienie dalsze przez Centro-Cement ceny cementu, która już w miesiącu marcu, o ile tylko ruch w tym dziale będzie duży, zostanie prawdopodobnie podwyższona na 9 zł.

WYROBY METALOWE.

Warszawa, 15. 2. „Elibor“ i S-ka Akc. Handlowo-Przemysłowa Ł. J. Borkowski, Warszawa, Mazowiecka 11, notuje następujące ceny loco skład (w zł. za 1 kg.): cyna banka 16, blacha cynkowa 2, blacha ocynkowana 1.15, blacha dachowa żelazna 0.84, żelazo 0.40, belki 0.44, hufnale 39.50 za skrzynekę, cement 12 za beczkę, cegła ogniotrwała 0.21 za 1 szt., karbid 65 zł. za 100 kg., węgiel górnot Śląski gruby i kostka I-a 53.50, koks 60 zł.

BLACHA.

Warszawa, 15. 2. „Polska Cynkownia“, Warszawa, Piękna Nr. 11a, notuje następujące ceny za kg. fr. wagon st. Warszawa: blacha ocynkowana I gat. 20 ark., w snopku 1.10 zł. — 22 ark. w snopku 1.15.

ZELAZO.

Warszawa, 15. 2. Notowania surowek metalurgicznych za tonę fr. wagon st. załad.: surowka odlewnicza „Częstochowa“ Nr. 0 200 zł., Nr. 1 195 zł., Nr. 2 185 zł., Nr. 3 (mart.) 175 zł., loco huta „Stąporków“: Nr. 1 200 zł., Nr. 2 195 zł., Nr. 3 190 zł., „Starachowice“: Nr. 0 200 zł., Nr. 1 190 zł., Nr. 2 180 zł., fr. st. załad. złom żeliwny (fragment lany) 157.50 zł., żelazo handlowe krajowe 325 zł., bednarka gorąco walcowana 390 zł., walcówka (drut okrągły od 5.5 — 13 mm. kwadr. 5.25 — 8 mm.) 375 zł.

ELEKTRO- i RADJOTECHNIKA

ORGAN ZWIĄZKU PRZEDSIĘBIORSTW ELEKTROTECHNICZNYCH NA POLSKĘ ZACHODNIĄ.

Obecne położenie branży radjotechnicznej.

Wskutek powstania nowej powiększonej stacji nadawczej w Warszawie, jak również przeniesienia starej do Krakowa, zaznaczył się na rynku radjotechnicznym żywszy ruch. W okresie świątecznym popyt na odbiorniki lampowe był duży. Publiczność staje się coraz bardziej wybredna i ma coraz większe wymagania co do jakości towaru radjotechnicznego. Co się zaś dotyczy odbiorników detektorowych, to większe nadzieje, pokładane na ich zbycie, zawiodły zupełnie, ponieważ nowa radjostacja nadawcza nie lepiej daje się słyszeć, ale nawet czasami gorzej od starej stacji. Fakt ten zraził wielu klientów w stolicy do radjosprzętu. Wielu odbiorców sądziło, iż z chwilą otwarcia nowej stacji będzie można ją słuchać za pomocą aparatu detektorowego na głośnik, co jest naturalnie zupełnie niemożliwe. Konkurencja między krajowymi wytwórcami, a najrozmaitszymi amatorami (którzy nie opłacają patentu i podatku manipulacyjnego 20% od sprzedaży radjosprzętu), jest dość duża. Co do konkurencji zagranicznej na odbiorniki lampowe i detektorowe, to — dzięki opłacie celnej — nie daje się ona we znaki, wobec znacznieszego polepszenia się produkcji krajowej jakościowo — zwiększyło się zaufanie odbiorców do wyrobów krajowych.

Słuchawki krajowe nie mogą niestety, jeszcze konkurować z zagranicznymi. Konkurencja zagraniczna w tym dziale jest dosyć duża, szczególnie ze strony fabryk francuskich. Wogóle popyt na słuchawki jest dość duży.

W dziale lamp katodowych zapotrzebowanie jest również znaczne. P. T. R. wypuściło nowy typ głośnikowej lampki — P. R. M., która dopiero zaczyna pozyskiwać dla siebie rynek i która stara się zastąpić lampę firmy Philips — „B. 406“. Wobec dążenia wytwórców polskich lamp katodowych do poprawienia jakości wyrobów — mogą one zyskać liczniejszych odbiorców, a P. T. R., które — wskutek masowej produkcji — 3 lata temu straciło rynek w kraju na lampki, obecnie stara się go napowrót odzyskiwać. Polskie lampy katodowe są teoretycznie tańsze od zagranicznych, obciążonych 20% podatkiem, jeśli jednak szereg instytucyj, takich, jak np.: urzędy państwowe, dyrekcje szkolne i t. d. są zwolnione od placenia 20% podatku manipulacyjnego od sprzedaży, to wówczas lampka zagraniczna staje się tańsza i przez to chętniej jest nabywana przez wszystkie wymienione instytucje. Widzimy więc na przykładzie, iż podatek 20% nie spełnia zadania, do jakiego miał być przeznaczony, fabryka Polon nie wypuściła masowo swych lamp katodowych na rynek. Konkurencja zagraniczna na lampki daje się najwięcej odczuwać ze

strony lampek węgierskich (Echo) i holenderskich (Philips).

W dziale głośników dość znacznym ożywieniem cieszyły się w okresie przedświątecznym głośniki bez-tubowe. Jedną z poważniejszych firm w Warszawie szykuje się do masowego wyrobu tego typu głośników, którego dotychczas w Polsce nie wyrabiano zupełnie, a który jest obecnie u nas najmodniejszy. Z głośników zagranicznych bez-tubowych największym zbytem cieszyły się francuskiej firmy „Radiolavox“ i „Melovox“.

W dziale innych części, jak cewek, kondensatorów, oporników i t. d. popyt też dość duży, jednak stosunkowo mniejszy, niż w działach wymienionych poprzednio. Ceny poszczególnych części radjosprzętu przedstawiają się następująco w detalu: (od cen powyższych hurtownicy dostają znaczny rabat o wysokości, zależnej od ilości zamówionego towaru).

Odbiorniki jednolampowe z zasięgiem na całą Europę z kompletem cewek 90 zł., 4-lampowe odpowiednie do odbioru na głośnik od 400 do 450 zł., wzmacniacz 2-lampowy transformatorowy i oporowy 90 zł., 3-lampowy 120 zł., lampa oszczędnościowa 15 zł., bateria żarzenia 4.5 woltowa mała 9 zł., anoda 30 wolt 9 zł., słuchawka podwójna z wtyczką 17 do 32 zł., głośniki zależnie od marki i wielkości od 70 do 350 zł., antena ramowa stała rozbierana 100 zł., przenośna składana 100 zł.

Odbiorcy hurtowni placą przeważnie 50% gotówką i resztę weksłami z terminem 3-miesięcznym. Większe firmy dają towar na kredyt wekslowy, dochodzący do 6 miesięcy na 50% należności. Wywiązywanie się z zobowiązań wekslowych jest zadawalniające. Sprawa zreformowania podatku 20% manipulacyjnego od radjosprzętu nie została dotychczas załatwiona według zasad, stawianych przez Związek Przedsiębiorstw Radjotechnicznych. Związek ten w dniach najbliższych ma się ponownie zwrócić do czynników kompetentnych o konieczną i jaknajszybszą reformę tego podatku. W kwestji rozwiązania sprawy podatku 20% wylaniają się 2 alternatywy: 1) albo doliczyć podatek do cła, albo 2) skasować go, bo w razie przeciwnym kontrola tego podatku będzie kosztowna, a zresztą możliwe są nadużycia. Najlepszym dowodem niesprawności obecnego dozoru z ramienia min. poczt i telegrafów jest to, iż w Warszawie jest zarejestrowanych około 30 producentów odbiorników radiowych, gdy tymczasem pokątnych wytwórców i sprzedawców, którzy nie opłacali ani przepisowych 60 zł., ani nie podlegają nadzorowi Gen. Dyr. Poczt i Tel., można naliczyć na setki.

Pierwszy detektor,

(h) Minęło kilkanaście lat od pierwszych doświadczeń Hertza, zakończonych pomysłem wywoływaniem zjawiska, nazwanego elektrycznym falowaniem, gdy doprowadzono do praktycznego zastosowania odkrycia. Skoro potrafimy wysłać w przestrzeń impulsy elektryczne i to bez przewodnika, bez drutu, to jasne jest, że może się to stać cennym środkiem porozumienia trzeba tylko znaleźć sposób wykrywania tych impulsów w przestrzeni, bo nasze zmysły nie

reagują na nie. Dokonał tego najpierw Francuz Branly, zbudowawszy pierwszy tzw. detektor, przyrząd, wykrywający obecność w danym miejscu fal elektrycznych. Jego detektor, dziś już nie używany, składał się z rurki szklanej, wypełnionej opiłkami żelaznymi. Rurka taka, w normalnych warunkach stanowi bardzo wielki opór dla prądu elektrycznego, jeżeli jednak uderzą w nią fale elektryczne, to następuje pod ich wpływem taka zmia-

na, że opór słabnie i rurka przepuszcza prąd elektryczny. Jeżeli więc z jednej stacji będziemy wysyłali serjami fale elektryczne, to na drugiej stacji, zaopatrzonej w detektor, możemy otrzymać odpowiadającą serję przepuszczania i przerywania prądu elektrycznego; zupełnie tak samo, jak w zwykłym telegrafie Morse'a, tylko, że tu zamiast prądu, prowadzonego przez duty, mamy fale, idące swobodnie w przestrzeni.

Praktycznie udoskonalil to przed niespełna 30 laty Marconi. Telegraf bez drutu stał się cennym środkiem komunikacji w tych zwłaszcza wypadkach, gdy adresat nie był wiadomy z miejsca pobytu: a więc przy wysyłaniu rozkazów statkom, będącym w drodze, nawet łodziom podwodnym, pogrążonym w głębi morza, przy wzy-

waniu pomocy w razie katastrofy na morzu itd. Fale elektryczne dotarły wszędzie i nie jedno życie ludzkie uratowały. Jasne jest jednak, że skoro fale rozchodzą się we wszystkich kierunkach, to w tym wypadku, gdy znamy miejsce pobytu adresata, telegrafowanie na wszystkie strony jest zbyt dużą stratą energii, bo oczywiście nie darmo się nie dzieje i więcej siły elektrycznej trzeba zużyć, wysyłając fale we wszystkie strony, niż gdyby dało się skierować je w pewnym tylko potrzebnym kierunku. Do tego zmierzają wysiłki konstruktorów w ostatnich latach i na tem polu osiągnięto już poważne wyniki, tak, że pewno niedługo komunikacja między stałymi stacjami będzie się odbywać falami kierowanymi.

Konkurs radjowy w Poznaniu.

Dnia 6 b.m. odbyło się w Zakładzie Fizyki w Poznaniu zakończenie konkursu radjowego, trwającego od tygodnia. Celem konkursu było badanie aparatów, skonstruowanych przez radioamatorów i przez wyznaczanie punktów przyznania najlepszym aparatom nagród. W niedzielę, o godzinie 11 można było oglądać wszystkie odbiorniki, przyjmujące udział w zawodach. Już na pierwszy rzut oka spostrzegło się ogromny postęp w porównaniu z zeszłorocznym turniejem. Wielolampowe superheterodyny i inne potężne odbiorniki dominowały, za nimi szły mniejsze aparaty, całkowicie wykonane z własno-

ściennie sporządzonych akcesoryj. Niektóre aparaty demonstrowały odbiór radjofonji. Popis udał się dobrze jednemu z uczestników konkursu, p. Sochaczewskiemu, który na małą ramę odbierał głośno i czysto parę stacyj.

W południe odbył się bardzo interesujący wykład p. inż. Hellera o stacjach nadawczych, poczem urządzono przerwę. Wieczorem nastąpiło uroczyste odczytanie protokołu komisji technicznej i wręczenie nagród. Pierwszą nagrodę uzyskał por. dr. Kłoczek, dwie drugie pp.: Borowicz i Szczepański oraz trzecią p. Perz. Poza tem rozdzielono jeszcze pięć dalszych nagród.

Kilka słów o akumulatorach.

Rozwój automobilizmu i radjofonji przyczynił się w ostatnich czasach do wzmózonego zapotrzebowania sprzętu akumulatorowego. Jak wiadomo, każdy akumulator jako rodzaj rezerwuaru elektrycznego, musi być przed użyciem należycie naładowany prądem elektrycznym. — To też żywotność każdego akumulatora w wielkiej mierze zależy od należytego ładowania, a w pierwszej mierze od jego „pierwszego“ ładowania. Na tym punkcie grzeszy się ogólnie, a biedny posiadacz dziwi się, że jego akumulator, koszt którego jest dosyć poważny w krótkim czasie zaniemawia.

Słysz się na każdym kroku utyskiwania na sprzęt akumulatorowy, podczas gdy winę przypisać należy wy-

łącznie nieumiejętnemu obchodzeniu się z akumulatorami, bądź właściciela samego, bądź warsztatu, którego opiece akumulator zostaje powierzony.

W Poznaniu powstała nowa placówka techniczna pod firmą „Akumulator“ ul. Podgórna 9, która wytknęła sobie za cel, faktycznie fachowe pielegnowanie akumulatorów radjowych, starterowych itp.

Nowo powstała placówka, chcąc złemu zaradzić będzie specjalnie zwracała uwagę na prawidłowe ładowanie akumulatora, a zainteresowanym udzielać fachowych i bezinteresownych wskazówek odnośnie do ładowania, wyładowania i obsługi baterij akumulatorowych.

Zastosowanie radja w komunikacji lotniczej.

Różnego rodzaju wynalazki w dziedzinie postępu techniki pozostają w dzisiejszych czasach wszechstronnego zastosowania radja w dużej z niem łączności. Dotyczy to specjalnie wynalazków z dziedziny komunikacji. Szybki rozwój i popularyzacja komunikacji lotniczej, pasażerskiej i towarowej spowodował, że radio jest nieocenionym kompasem i środkiem zabezpieczającym podczas podróży powietrznych na dłuższe dystanse.

Przykładem zastosowania radja w lotnictwie może być specjalna lotnicza stacja nadawczo-odbiorcza, która się znajduje w Tempelhofie pod Berlinem, a która należy do najlepiej wyposażonych i urządzonych instytucyj tego rodzaju. Każdy aparat komunikacji pasażerskiej jest zaopatrzonej w małą stację na lotnisku w Tempelhofie i tam otrzymuje dokładne informacje, przede wszystkim z dziedziny meteorologii.

Lotnicze stacje radjowe nadawczo-odbiorcze są zastosowane do telegrafji i telefonji bezdrutowej, przyczem każdy z tych rodzajów porozumiewania się ma swoją falę, zatwierdzoną urzędowo na podstawie międzynarodowego porozumienia. W ten sposób więc pasażer, lecący z Berlina

do Moskwy, może podczas lotu porozumiewać się telefonem bez drutu ze swoim znajomym, który w tym samym czasie jedzie pociągiem z Berlina do Hamburga. W rozmowach telefonicznych przeszkadza jeszcze dziś szum i huk motoru, przeszkoda ta jednak zostanie zdaniem techników niedługo już usunięta. Antenę aparatu nadawczo-odbiorczego, znajdującego się na aeroplanie, stanowi drut długości 70 metrów, który zwisa z aparatu podczas podróży i jest ściągany przy pomocy specjalnej ręcznej windy.

Dlaczego cudzoziemiec?

W n-rze 51 z 23. 12. r. ub. czasopisma niemieckiego „Elektrotechnische Zeitschrift“ znajduje się ogłoszenie „Staatliche Telephon Fabrik in Warschau“, (Państwowa Fabryka Telefoniczna w Warszawie) zawiadamiające, iż fabryka ta poszukuje inżyniera fachowca na stanowisko szefa biura konstrukcyjnego, który musi być koniecznie „cudzoziemcem“.

Czy w Polsce niema wcale podobnych fachowców — nie wiemy. Dlaczego jednak nie może nim być Polak, pracujący zagranicą, Anglik, Francuz, Szwed lub Duńczyk a koniecznie takiego „cudzoziemca“ szuka się w Niemczech i to do państwowej fabryki w Polsce, która przecież ma ważne znaczenie i dla obrony kraju?

Zaprzyięzony Rzecznik Patentowy

inż. Herman Sokal
Warszawa, Chmielna 27

Patenty, wzory, znaki towarowe
jakoteż wszelkie sprawy ochrony
przemysłowej w kraju i zagranicą.

3731

Gniazdka

kontakty, wtyczki, śruby itp.
Druty posrebrzane, ocynko-
wane i gołe. Linka antenowa 2968

Helios, Poznań, Rynek Łazarski 8, Tel. 65-43

PRZY WSZELKICH ZAMÓWIENIACH
PROSIMY ZAWSZE POWOŁYWAĆ
— — SIĘ NA NASZ TYGODNIK — —

Towarzystwo Akcyjne

Zakładów Elektrotechnicznych

Inż. Kazimierz Patzer

Rok założenia 1903

Warszawa, Aleje Jerozolimskie 9.

Telefony 59-26 i 59-46

Adres telegraficzny: KAPATZER, Warszawa.

Otrzymało na wystawie Budowlano-Drogo-
wej, we wrześniu 1926 roku we Lwowie

MEDAL ZŁOTY

za znakomity wyrób 3628

rurek izolacyjnych.

Zakłady akumulatorowe systemu „TUDOR“

Spółka Akcyjna

Centrala w Warszawie, Al. Jerozolimskie 45. Tel. 17-45.

FABRYKA W UTRACIE STACJA KOL. PRUSZKÓW.

Warsztaty reparacyjne i stacja do ładowania, ul. Złota 35, tel. 404-94

Oddziały: w Poznaniu, ul. Mostowa Nr. 4-a, telefon 11-67.

w Bydgoszczy, ul. Błonia nr. 7, telefon 13-77.

we Lwowie, ul. Nabelaka Nr. 21.

3300

Akumulatory stacyjne i przenośne oryginalnego systemu „TUDOR“. Katodowe
i anodowe baterje akumulatorowe do radjo. Akumulatory do starterów samo-
chodowych. Lampy przenośne akumulatorowe i lampy górnicze.

Wyłączna reprezentacja Ferro - Niklowych Akumulatorów
Edison Storage Betty Co. Orange N. J. Stany Zjednoczone.

Inż. ST. CISZEWSKI i S-ka

Sp. z o. p.

— 2079 —

FABRYKA ARTYKUŁÓW ELEKTROTECHNICZNYCH
BYDGOSZCZ, UL. SOBIESKIEGO 10a

poleca ze składu:

Korki bezpiecz. Ed. — Wstawki (Patrony) bezpiecz D-II. — Wtyczki porcelanowe
Paseczki (Lamelki) topik. — Bezpieczniki tabl. i uniw. — Rozczepki d/rurki, kuhlo.
Wtyczkowe gniazda porcelanowe — Wieszarki izol. 10 mm 1/4" — i wiele innych.

Sprzedaż hurtowa

Wyrób własny krajowy

♦ Ceny konkurencyjne

Przetargi — Submisje — Licytacje

Przetarg.

Warszawska Dyrekcja Dróg Wodnych, Wydział Dolnej Wisły w Toruniu ogłasza niniejszym przetarg na dostawę, względnie budowę parostatku przewozowego przez Wisłę o silnej budowie kadłuba systemu lodolamacza.

Wymagana maszyna parowa z kondensacją o sile 120 K. M., kocioł parowy płomiennorurkowy, uruchomienie zapomocą propellera, szybkość statku około 12 km/godz., zagłębienie przy pełnym obciążeniu 07 m., kajuta dla 4 osób załogi oraz osobna ogólna kaju'a dla osób przewożonych, z ławkami drewnianymi.

Termin składania ofert do Wydziału Dolnej Wisły w Toruniu, ul. Bydgoska 22 do dnia 15 marca 1927 r. tj. do dnia otwarcia ofert godz. 12.

Przyjęcie oferty zastrzeżone jest Ministerstwu Robót Publicznych.

Szczegółowych wyjaśnień co do warunków przetargu, jak i warunków technicznych udziela

**Oddział Maszynowy Wydziału Dolnej Wisły
Toruń, ul. Bydgoska 22.**

3701

Ogłoszenie.

Dnia 24 lutego (czwartek) 1927 r. o godzinie 11 odbędzie się w gmachu Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu przy ul. Gołębiej nr. 1 przetarg samochodu P. Z. 11111.

Reflekt. mogą obejrzeć wymieniony samochód w garażu Urzędu Wojewódzkiego we wtorki od godz. 11—13 oraz w dniu przetargu od godz. 10—11. Warunki przetargu przejrzeć można także codziennie od godz. 11—13.

Poznań, dnia 7 lutego 1927 r.

Za Wojewodę: Rzepecki,
Naczelnik Wydziału Robót Publicznych.

Przetarg ofertowy.

Magistrat Stołecznego Miasta Poznania zamierza wydać w drodze przetargu publicznego wykonanie bieżących prac murarskich, ciesielskich, kowalsko-ślusarskich, instalatorskich, zduńskich, dekarских, blacharskich, stolarskich, szklarskich i malarskich, zachodzących w budynkach miejskich w czasie od 1 kwietnia 1927 — 31 marca 1928 r.

Oferty należy złożyć w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na bieżące prace rep.“, najpóźniej do dnia 1 marca 1927 r. w pokoju 11 naszego biura przy ul. Nowej 10 III p.

Wzory ofert wydaje się za opłatą w pokoju 12-tym, gdzie wyłożone są do wglądu warunki przetargu oraz udziela się wyjaśnień.

Magistrat zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta.

Miejski Urząd Budownictwa Naziemnego
Poznań, ul. Nowa 10. III. p.

Przetarg.

Warszawska Dyrekcja Dróg Wodnych, Wydział Dolnej Wisły w Toruniu, ul. Bydgoska 22, ogłasza niniejszym przetarg na dostawę 30 ton blachy żelaznej okrętowej (Schiffbaublech) w arkuszach $2\frac{1}{2} \times 1,5$ m, a w szczególności:

15 ton loco Toruń dla toruńskiego Zarządu Dróg Wodnych w grubościach:

3 mm. 8 ton, 4 mm 7 ton

oraz 15 ton loco Tczew dla tczewskiego Zarządu Dróg Wodnych w grubościach:

4 mm. 6 ton, 5 mm. 8 ton, 6 mm. 1 tonę.

Jakość blachy powinna odpowiadać następującym warunkom:

- wytrzymałość (Zugfestigkeit) 36-34 kg/mm²,
- wydłużenie (Dehnung) 18% przy 200 mm próbnej długości
- liczba jakościowa (Qualitätsziffer) = 57.

Techniczny odbiór blachy dokonany będzie przez Okr. Inspektorat Min. Przemysłu i Handlu na koszt dostawcy. Blacha ma być zaopatrzona w stempel odbioru.

Oferty opieczetowane z napisem na kopertach „Oferta na dostawę blachy okrętowej“ z podaniem terminu dostawy należy złożyć najpóźniej do dnia 23 lutego br. w Wydziale Dolnej Wisły, gdzie o godzinie 12 nastąpi otwarcie ofert. Do ofert należy dołączyć wadium w wysokości 5 procent wartości dostawy.

Toruń, dnia 3 lutego 1927 r.

3720

Ogłoszenie

Okręgowy Urząd Ziemski w Grudziądzu podaje do wiadomości, iż ma do sprzedania: 1) Gorzelnię Popioły, pow. Toruń, (Budynki, urządzenia i 4.89 ha roli). 2) Gorzelnię Nowy Jasieniec, pow. Świecie, budynki, urządzenia (maszyny) i 2.03 ha roli. 3) Gorzelnię N. Grodziecno, pow. Lubawa, budynki, urządzenia (maszyny) i 0.55 ha roli. 4) Mleczarnię Robakowo, pow. Chełmno, budynki, maszyny i 0.26 ha roli. — Wymienione objekty mogą być sprzedane w całości, lub też oddzielnie maszyny i oddzielnie zaś budynki z ziemią. — Reflektujący na nabycie, winni złożyć oferty do Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Grudziądzu. — Termin składania ofert ustala się do dnia 1-go marca br. Bliższych szczeg. i zezwoleń na obejrzenie obiektów udziela Okręgowy Urząd Ziemski w Grudziądzu II p.

Prezes Okręgowego Urzędu Ziemskiego.

Przy miejskiej gazowni w Środzie

zamierza się uruchomić

destylarnię smoły.

Dzienna produkcja gazu wynosi od 900 do 1000 kbm. i smoły w odpowiedniej do tego ilości.

Upraszamy o złożenie ofert na budowę wymienionej destylarni do 1 marca r. b., gotowi do udzielenia każdej informacji.

Magistrat.

3739

Konkurs.

Dyrekcja Kolei Państwowych we Lwowie

rozpisuje konkurs na roczną dostawę około 38.000 szt. poduszek wełnianych maźniczych z potrójnymi knotami ssącymi.

Termin wnoszenia ofert upływa z dniem 20 lutego 1927 roku. Bliższych informacji udzieli Wydział Zasobów wymienionej Dyrekcji, gdzie też można otrzymać formularz oferty z wyszczególnionymi ilościami i wymiarami poduszek oraz warunki umowy — bezpośrednio lub pocztą za nadesłaniem należyłości za porto.

Przetarg ofertowy.

Magistrat miasta Dobromiła zamierza oddać pryw. przedsiębiorstwu budowę elektrowni miejskiej, ewentualnie z prawem eksploatacji jej przez pewien okres czasu.

Oferty wnosić należy do dnia 1 marca 1927 r.

Dobromil, dnia 3 lutego 1927 r.

Magistrat król. woln. miasta.

Przemysłowi ceramicznemu pod rozwagę.

W dzisiejszym numerze „Rynku Metalowego“ zamieściliśmy ogłoszenie krakowskiej firmy **Maurycy Finker, Kraków**. Firma ta, zajmująca się dostawą najrozmaitszych artykułów, związanych z wytwórczością szkła, kafli, wyrobów ceramicznych i garncarskich, z kilku względów zwraca na siebie powszechną uwagę. Przedewszystkiem jest to przedsiębiorstwo poważne, zakrojone na dużą skalę, czego najlepszym dowodem, że jest ono ogólnie znane w tej gałęzi przemysłu. Najważniejszymi zaś czynnikami świetnego rozwoju omawianej placówki oraz szacunku, jaki potrafiła sobie zdobyć — to skoncentrowanie w jednych rękach wszystkich materiałów, koniecznych do wyrobów ceramicznych i garncarskich oraz dobroć gatunku dostar-

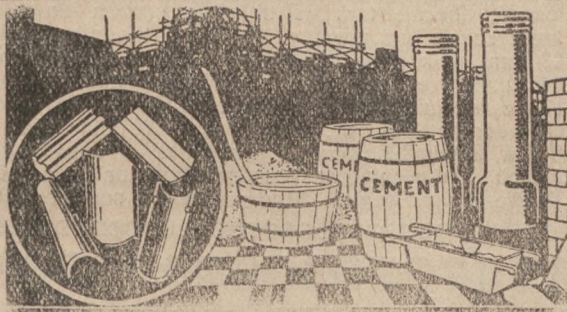
zanego towaru i solidność postępowania. Z tych względów na wyż. wym. ogłoszenie zwracamy szczególną uwagę producentów szkła, kafli, wyrobów ceramicznych i garncarskich, zaznaczając, że firma **Maurycy Finker — Kraków**, stanowi bardzo dogodnie źródło pokrywania zapotrzebowań w danej dziedzinie najrozmaitszych, bez konieczności szukania miejsca zakupu pokrewnych towarów, posiada bowiem na składzie wszystkie towary, związane z tą dziedziną produkcji.

Piasek do formowania.

Zwracamy uwagę Szan. Czytelnikom na ogłoszenie firmy **Otto Lück, Nojowo, poczta Nojowo**, umieszczone w dzisiejszym numerze „Rynku Metalowego“. Firma ta zajmuje się dostawą dobrego, wypróbowanego piasku do formowania (Formsand) dla odlewni żelaza i wogóle metali. Piasek, dostarczany przez wyż. wym. przedsiębiorstwo, zawsze okazał się celowym w użyciu i w zupełności spełniał swoje zadanie. Piasek do formowania firmy **Otto Lück** polecamy wszystkim odlewniom oraz zainteresowanym, firmę zaś wspomnianą — jako bardzo dobre miejsce pokrywania tego rodzaju zapotrzebowań.

Złoty w dniu 14 lutego 1927.

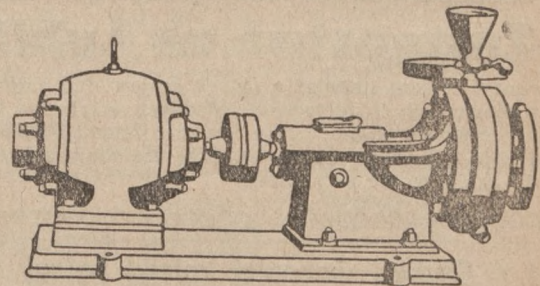
Gdańsk przekaz 57.93 — 58.07, gotówka 57.93 — 58.07; Berlin przekaz na Warszawę 46.905 — 47.145, przekaz na Katowice 46.855 — 47.095, przekaz na Poznań 46.88 — 47.12, gotówka 46.81 — 47.29; Czerniowce przekaz 2050; Baka-reszt przekaz 2075; Medjolan przekaz 254; Zurich przekaz 57.50; Londyn przekaz 43.50; Amsterdam przekaz 25; Ryga przekaz 64; N. Jork przekaz 11.25; Praga przekaz 376; Budapeszt gotówka 63.04 — 63.55; Wiedeń przekaz 78.85.

8884

Materiały budowlane wszelk. rodzaju poleca:
GUSTAW GLAETZNER

Centrala Materiałów Budowlanych i Dachówek
POZNAŃ 3, Mieciewicza 36 sał. 1907 r.
Tel. 6580 adr. telegraf.: „Dachglatzner“-Poznań.

Pompy odśrodkowe

dla każdego rodzaju cieczy i każdą wydajność dostarcza:

Fabryka Maszyn Górniczych, Katowice-Załęże

3240

I-a KOSY westfalskie

**Całkowita
wyprzedaż**

**Wszelkie przy-
bory do kos i na-
rządzia rolnicze**

Fason polski, lekkie, białe, żółte i niebieskie

65	70	75	80	85 cm.
zł. 3,20	3,30	3,40	3,50	3,60 za sztukę

przy odbiorze 200 sztuk, włącznie opakowania, franco Poznań.

Szare, ręcznie kute

90	95-105	115	120
zł. 6,50	9,—	11,50	za sztukę

3713

Bracia Deierling, Poznań, Składowa 4 HURTOWNIA EMALJI I TOWAR ŻELAZNYCH

Tylko dla odsprzedających

Dzierżawy, zastępstwa, personel, sprzedaże itd.

INŻYNIER

dobrze wprowadzony w sferach przemysłowych i komunalnych poszukuje **zastępstwa poważnej firmy żelazo-betonowej na Kaliszu i sąsiednie powiaty.**

Oferty uprasza się nadsyłać do admin. „Rynku Metalowego i Maszynowego” pod nr. 3738.

INŻYNIEROWIE I KONSTRUKTORZY

doświadczeni w budowie pieców hutniczych, budowie maszyn, żelaznych konstrukcjach i budowach — pewni w sprawdzaniu rysunków, poszukiwani przez **Biuro Konstrukcyjne — Huta Uthemann Giesche, S. A., Szopienice (pow. Katowice).** 904

Dostarczam natychmiast z własnych składów **nowe**

pasy zapędowe

Balata — 125 m. długo., 200 i 250 mm szerokie.

Pasy sprzedaje się poniżej własnych kosztów w celu opróżnienia składu

F. Nack'a Nast. - Katowice
ul. Francuska nr. 1.

3733

Zastępstwa na Lublin

ewent. i wojew. Lubelskie fabryk krajow. lub zagranicz., lub pierwszych źródeł wyrob. żelaznych, artykułów techn. lub przyborów stolarskich poszukuje firma „**FERRUM**” **Lublin, ul. Zamojska nr. 25,** posiadająca frontowy duży sklep tychże artykułów. 3700

Szyny i wagoniki kolejki polnej

do sprzedania: 200 ton luźnych profilu 65 m/m/7 kg, 80 ton detto profilu 70 m/m/10 kg, 6 km toru 65/7 kg zmontowanego na żelaznych podkładach oraz 20 wagoników kolebkowych, — wszystko w stanie używanym, lecz bardzo dobrym. 3685

Juljusz Weiss, koleje polne, leśne i fabryczne,
Lwów. Tel. 2-59, 10-91, 10-92, 34-27. Telegr. Railweiss Lwów.

Sprzedamy lub zamieniamy

zr. samochód ciężarowy 1-1½ ton

auto ciężarowe

5 tonowe, w bardzo dobrym stanie, marki N A. G. 40/45 P. S., tylne koła z żelaznymi obręczami, cena okazajna 3726

JAN LEWICKI i S-ka

Spółka zarejestrowana z nieogr. por.
skład maszyn i narzędzi rolniczych
w Stryju, Plac Targowy.

Aluminiowe-przetaki, patelnie i garnki

ca. 2.000 kg. w całości do nabycia po cenie

1.20 dol. za kg. 3714

F. Ignatowicz jr., Gdańsk, Grenadiergasse 6.

Tokarnia

1000 x 150, używana, w bardzo dobrym stanie, z wszelkimi przynależnościami, korzystnie sprzeda

W. Gierczyński i Ska, Poznań

Sw. Marcin 13. — Telefon 1885

3705

KOCIOŁ

z kompletnym urządzeniem, własnego domowego wodociągu, tanio zaraz na sprzedaż. Zgłosz. **I. Czajkowski, Bydgoszcz, Nakielska 10 a.** 916

Sprzedam

stacyjną lokomobilę

R. Wolfa, wyremontowana przez i-mę H. Cegielski — Poznań, obecnie tam na składzie gotowa do użycia. Powierzchnia ogrzewalna 18,10 m², średnica cylindra 263 mm, skok cylindra 346 mm, 2 koła zamachowe po 1800 mm, szer. 230 mm, obrotów na minutę 100, ciśnienie robocze 7 atm., fabrykat R. Wolf — Magdeburg, rok budowy 1901, nr. fabryczny 7770, siła efektywna 40 KM, komin blaszany 20 m wysoki. — Cena 12 000,— złotych, płatne według umowy. Zgłoszenia do Admin. „Rynku Metalowego i Maszynowego” pod nr. 3684.

Obrabiarki do żelaza metalu:

rewolwerówki, wytaczarka, wiertarki, frezarki, przebijarki, nożyce do cięcia blach.

Komplet obrabiarek kołodziejskich do wyrobu kół.

WSZYSTKIE MASZYNY UŻYWANE W DOBRYM STANIE DO SPRZEDANIA.

Wiadomość: **T. A. Bormann, Szwede & S-ka**
Warszawa, ulica Srebrna nr. 16.

3672

Beczki ocynkowane

utrzymane w dobrym stanie o pojemności ca. 550 ltr. większą partję po cenie bardzo korzystnej ma do oddania

firma Jan Kapczyński — Toruń

Telefon 371

3734

Szczytna 13.

Hurtownia Farb i Artykułów Malarskich.

MOTOR

ssaco - gazowy firmy
Franco-Tessi o sile
 105 koni, z nową gazow-
 nią na węgiel, wzgl. na
 koks, natychmiast do sprzedania z gwarancją dobroci
 obiektu całego — u **Inż. F. Dawidowicza, Czysta-
 chowa, Aleja 31, tel. 54.** — Ew. motor może być sprze-
 dany z ustawieniem i puszczeniem w ruch, za oddzielną
 zapłatą. 3729

TRAK

(Vollgater), szerokość ramy 650 milimetr., z wózkami i trans-
 misją pod gwarancją wyremontowany, zarazem i młocarnia
 64 cal. szeroka, firmy (Dehne). Obejrzeć i oferty proszę do
 warsztatu mechanicznego **J. Tyczyński i Sołowiw, Toruń, ul.
 Krasieńskiego 50 a.** 905

Motor benzynowy 3722

12-15 P. S. w zupełnie dobrym stanie na kołach z dwoma
 kołami zapędowymi i luźną szarabą sordza tanio
St. Piontek, Nakiło n. Not. pl. Konopnickiej.

MOTOR

16-to konny w dobrym stanie, zamiennie na motor 8-mio konny.
 Prąd zmienny. Wiadomość: **Strzemieszyce p. St. Wieczorek.**
 911

SPRZEDAM:

Urządzenie gorzelni
 „ do fabrykacji okuć budowlanych
 „ gazowni mlejiskiej na Aerogaz
Lokomobile 30, 60 i 130 KM
Maszyna parowa nowoczesna na 35 KM
Motor Hill go na gaz ssany 40 KM
 „ Deutz 17 KM
 „ na gaz mlejiski 2 1/2 KM
Wałce mlejiskie Secka 400 x 250
Piansiebnry 3, 4 i 2 działowe
Osiwacze centryfugalne (Sichtmaszyny)
Rury Mannesmanowskie
Basen żelazny na ca 24 000 litrów
Gatr 650 m/m przejęcia.
 Oferty kierować do adm. „Rynku Metalowego i Ma-
 szynowego“ pod nr **3709**

Poszukuję celem kupna każdego rodzaju
kluczy do skrzynek wtyczkowych
 (Einsteck-Kasten) oraz
ZAMKI DO SZAF

z odlewu temperowego, w większych, bieżących ilościach.
 Oferty należy nadsyłać do Administracji „Rynku Metalo-
 wego i Maszynowego“ pod nr. 3736

KORZYSTNIE SPRZEDAM:

motor benzolowy stojący 3710
 fabr. ameryk., 6 H.P.
i młocarnia szeroko młotna, w ruchu, w najlepszym
 porządku, wszystko kompl. do przejazdu
J. Borowiak, Lwówek p. Nowy Tomyśl
 Warsztat ślusarsko-mechaniczny.

KUPNA

10 000 kg TLUCZKÓW BIAŁEGO SZKŁA
 poszukuje się. Regulacja netto kasa. Wielkop. Huta Szklana,
 Franciszek Dźwikowski, T. z o. p. w Inowrocławiu. 901

Poszukuje się celem kupna:

1 PRASE ODŚRODKOWA

ca 300 mm wysięg, ca 400 mm wysokości w świetle,
 200x150 mm otwór przepadowy.

1 PRASE WRZECIONOWA

frykcyjną; przekrój wrzeciona 120 mm, ciśnienie ca 80 ton.

Oferty z bliższymi danymi kierować do
ADOLF BARTONIEK - Młotownia - kuźnia wykrojowa - Rybnik
 Woj. Śląskie. 3716

CYSTERNY

(wagony) kilka sztuk, w celu kupna poszukiwane.

Zgłoszenia sub: „Naftaprodukte“ do 3732
RUDOLF MOSSE, Berlin SW. 19.

MOTORU I P. S.

w dobrym stanie, poszukuję kupna. Piechocki, wypożyczalnia
 samochodów, ul. Głogowska 107, Poznań. 908

NOWA POMPA ZASILAJĄCA 3683

do kotła parowego syst. Worthingtona o wydajn. od 40—1450 l.
 na min. oraz 2 wiertarki wprost ze składnicy do sprzedania.
Biuro Techniczne W. Latussek, inż. — Katowice, Rynek 8.

GATER

wielkości 450—480 mm., dobrej marki i w dobrym stanie, ku-
 pię zaraz. W ofercie podać ostateczną cenę i gdzie jest do
 oglądnięcia pod Tartak parowy **Spytkowice koło Chabówki.**
 907

Poszukuję 3707

używane formy

do wyrobów cementowych. Oferty z opisem
St. Mathea, budowniczy, Rawicz.

MOTOR JEDNOKONNY

3X220 i dynamo na 6 Volt, używane, kupię. **Dudek Michał,**
 Brzesko. 914

Poszukuję do cegielni 3703

miażdżarki (Kollergang)

używanej, w dobr. stanie do wydzielania mergla z gliny,
 o wydajności gwarantowanej 2,5 do 3,0 metr. sześć. gliny
 na godz. Może być inna odpowiednia maszyna.

Oferty: **Wilno, ul. Mickiewicza 7, Jan Gumowski.**

PLATKARNIE

kupię, całkowite lub częściowe urządzenie, proszę oferty **Z.**
Włodarczyk, Konin, Woj. łódzkie. 902

Kupimy natychmiast

1 maszynę parową z kondensacją na 150 do
 180 KM

1 KOCIÓŁ o nominalnie 80 qm oraz 8 do 12 at.

1 suszarnię kartofli (płatkarnię) na 300 ctr. dziennie.

NITSCHKE i S-ka, Fabryka maszyn

Poznań, ul. Kolejowa. 3728

200 DEBÓW

czerw. ameryk. olejowych 3—4 metr. wysok., kupi Maj. **We-**
gierskie, p. Środa. 910

SZLAM AKUMULATOROWY

kupuje w każdej ilości. 3735

Ceramika Łuawickowo p. Mosina

Poszukuję kupna nowego lub używanego, lecz dobrze u-
 trzymanego

GNIOTACZA MAKUCHÓW

o zdolności 300—400 kg. na godz. Pospieszne oferty uprasza:
G. Nowak, Wodzisław, G. Śląsk. 906

Poszukuję celem kupna samopociągowy

motor ropny

„Bulldog“ Lanza.

Oferty proszę przysyłać do 3725

Gostyńska Fabryka Maszyn -- właśc. St. Grzeszkowiak

Gostyń — Telefon 108

UŻYWANE AUTO CIEŻAROWE

nowszej konstrukcji, o wytrzymałości ładownej 5 ton, zaraz potrzebne. Auto ma być zupełnie zdolne do użytku. W ofercie należy podać siłę i numer silnika — rodzaj gum, cenę i miejsce postoju auta. Zgłoszenia: Zarząd powiatu Chrzanów. 903

AUTOBUS MARKI FORD

Fiat w dobrym stanie, kupimy. Zgłoszenia natychmiast z podaniem ceny i warunków pod adres: W. Zdankiewicz, Miechów. 915

APARAT DO WODY SELTERSKIEJ

kupię. Tomasz Kowalski, Pobiedziska (restauracja). 912

Poszukuję wagonowej dostawy białej i bardzo
TLUSTEJ GLINKI

Próbki i cenę pod adresem: Inżynier Zajączkowski, Strzyżów n. W. 913

TOKARNIE DO ŻELAZA

2½ m. długa, kompletna, imadła, narzędzia kowalско - ślusarskie, kupi Schroeder, Poznań, Młyńska 4. 909

**Zapytania nadeszły do działu informacyjnego
Tow. Wydawniczego „KUPIEC” w Poznaniu**

Do każdego zapytania prosimy dołączyć 50 gr. Wszystkim interesantom odpowiadamy listownie, częstokroć kilkakrotnie.

Nr. 2391. W której firmie można nabyć czyste aluminium oraz mieszane z niklem dla płynniejszego stopu?

Nr. 2398. Która fabryka lub firma w Polsce wyrabia lub dostarcza generatory (wytworzyciele gazu) do motorów i siatki druciane dla rzeszot do wiewników?

Nr. 2404. Prosimy o podanie najtańszego, krajowego źródła zakupu wszelkiego rodzaju maszyn do plisowania.

Nr. 2405. Uprasza się o podanie miejscowości, w której znajduje się fabryka wyrobów emaljowanych „Ideal”.

Nr. 2407. Uprasza się o wskazanie źródła zakupu tłuszczu do czyszczenia broni palnej i konserwowania jej (zapotrzebowanie kilkadziesiąt kg.).

Nr. 2439. Gdzie można nabyć maszynę do nadziewania torebek?

Nr. 2442. Kto wskaże fabryki, wyrabiające płytki pilnikowe t. zw. pilniki składowe?

Nr. 2443. Uprasza się o podanie fabryki górnośląskiej, która wyrabia noże do sieczkarni.

Nr. 2449. Która firma w Polsce wyrabia fotografie na porcelanie, służące do umieszczania na pomnikach?

Nr. 2459. Prosimy o podanie zastępstwa fabryki automobilów „Dusca”, celem sprowadzenia od tegoż części do motoru.

Nr. 2461. Która firma może dostarczyć „Teranowa i Felsyt-Pherphyr”?

Nr. 2462. Upraszamy o podanie fabryki, która wyrabia siedzenia do krzesel.

Nr. 2463. Która fabryka w Polsce wyrabia maszynę, służącą do wyrobu siatek druczanych?

Nr. 2466. Gdzie można na Pomorzu lub w Poznaniu nabyć wiory mosiężne, brązowe, popioły ołowiane?

Nr. 2467. Kto wyrabia sitka, które nadają się do wszystkich kurków wodociagowych?

Nr. 2471. Która huta szklana wyrabia naczynia szklane wszelkich rozmiarów do akumulatorów?

Nr. 2472. Która firma krajowa wyrabia pudełka ebonitowe z przykrywkami do akumulatorów samochodowych?

Nr. 2483. Gdzie można nabyć w kraju czy zagranicą rolki niklowe do dzwonek, średnicy 80 do 110 (Schellen)?

Nr. 2484. Uprasza się o podanie firmy, w której możnaby nabyć natłoczeki skórzane do pomp.

Nr. 2485. Która fabryka dostarczy większą ilość polerowanych trzonek do zgrzebel i po jakiej cenie?

Nr. 2492. Kto może dostarczyć lub która fabryka wyrabia wałki kolankowe do oryginalnego „Wiktor” (maszyny do tarcia koniczyny)?

Nr. 2496. Uprasza się o podanie firm, które mogą dostarczyć maszyny ręczne do robienia ponczoch i swetrów.

Nr. 2497. Która firma dostarcza wszelkich części do samochodów, motocykli i rowerów?

Nr. 2498. Która fabryka krajowa wyrabia kółka i przybory do wózków dziecięcych?

Nr. 2499. Która firma może dostarczyć stali resorowej w rozmiarze 26×4 mm do wózków dziecięcych?

Nr. 2503. Która firma może dostarczyć żelaza okrągłego, czysto walcowanego 2—8 mm oraz drobnych odlewów kuto-lanych?

Nr. 2506. Gdzie można z pierwszej ręki nabyć towary kamienne, jak: miski, garnki oraz wszelkie rzeczy, w zakres tych wyrobów wchodzące?

Nr. 2507. Która firma wyrabia duże puszkę do kawy à la Frigolla, Wrocław?

Nr. 2508. Uprasza się o wskazanie firmy, w której można nabyć aparat do spawania elektrycznego oraz kogo firma deleguje dla celów montażowych.

3606

**LANCUCHY
rolkowe
bezszelestne**

**BRAMPTON
COVENTRY**

WARSZAWA-NIEJAKA1
"ROBAX"

Towar angielski jest najlepszy!

British goods are best!

WARUNKI DLA INSERENTÓW i ABONENTÓW:

CENY OGŁOSZEŃ: ¼ str. 100 zł, ½ str. 60 zł, ¾ str. 35 zł, 1/8 str. 20 zł, 1/10 str. 10 zł. Ogłoszenia na okładce z dopłatą. W Gdańsku te same ceny w guldenach. Ogłoszenia z zagranicy oblicza się według osobnej taryfy. W wydaniach specjalnych obowiązuje inna taryfa. Miejscem wykonania zleceń i zapłaty jest Poznań. Przy wszelkich kwestjach spornych miarodajny jest Sąd Powiatowy w Poznaniu. Na wypadek zwłoki lub skargi sądowej wszelkie rabaty odpadają. — Konto czekowe P. K. O. w Poznaniu nr. 202—796.